

TOIMINTAKERTOMUS 2008
ÅRSREDOVISNING 2008
ANNUAL REPORT 2008

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO
HELSINGFORS STADSMUSEUM
HELSINKI CITY MUSEUM

SISÄLLYS

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO	2
Toiminta-ajatus, visio ja arvot	2
Helsingin kaupunginmuseon toimipisteet, johtajat, johtokunnan puheenjohtajat	2
Organisaatiokaavio	3
HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO 2008	4
Museonjohtajan vuosikatsaus	4
Tuottavuus, tehokkuus ja taloudellisuus	7
Näyttelykävijät ja asiakkaat	7
Viestintä	7
Asiakastyytyväisyys	8
KOKOELMAT	9
Esinekokoelman kartuttaminen	9
Valokuvakokoelman kartuttaminen ja dokumentointikuvaus	10
Taidekokoelma	12
Arkisto	12
Kokoelmanhallintajärjestelmä ja kokoelmien luettelointi tietokantoihin	12
Kokoelmien hoito ja konservointi	13
TUOTANTO JA PALVELUT	15
Näyttelytoiminta	15
Näyttelykävijät	17
Museoiden aukioloajat	17
Elokuvat	17
Opetuspalvelut ja tapahtumatuotanto	18
Julkaisutoiminta	22
Verkkotuotanto	23
Kuvakokoelmapalvelut	23
Museokauppa	23
MAAKUNTAMUSEO	24
Kulttuuriympäristön vaaliminen ja rakennussuojelu	24
Alueellinen museotyö	27
TUTKIMUS, INVENTOINNIT JA SELVITYKSET	28
Arkeologia	28
Kaupunkikansatiede	28
Rakennuskulttuurin tutkimus	28
KANSAINVÄLINEN TOIMINTA	29
HENKILÖSTÖ	30
Työhyvinvointi ja palkitseminen	30
Kehittäminen ja koulutus	30
YMPÄRISTÖTAVOITTEET	31
TOIMITILAT	32
TALOUS 2008	33
KAUPUNGINMUSEON JOHTOKUNTA	33
LAHJOITTAJAT	34
HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON YSTÄVÄT RY	35

Helsingin yötä valokuvattiin tulevaa näyttelyä varten.
Natten i Helsingfors fotograferades för en kommande utställning.

Helsinki night scenes were photographed for a future exhibition.

Foto Kari Hakli

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

TOIMINTA-AJATUS, VISIO JA ARVOT

TOIMINTA-AJATUS

Helsingin kaupunginmuseo tallentaa ja vaalii Helsingin kaupungin alueen henkistä ja aineellista perintöä sekä rakennettua kulttuuriympäristöä. Kaupunginmuseossa kävijä kohtaa kaupungin historian valot ja varjot ja voi ammentaa juuriinsa sekä kulttuuritaustaansa liittyvää tietoa ja elämyksiä hyvinvointinsa lisäämiseksi.

VISIO 2011

Helsingin kaupunginmuseo on ihmisten kanssa elävä ja kehittyvä koko kaupungin museo.

KAUPUNGINMUSEON ARVOT

merkitsevät, että kaupunginmuseo

- vaalii kulttuuriperintöä – on Helsingin historian tietopankki
  - on asiakaslähtöinen – tekee asiakkailleen Helsingin historiaa tunnetuksi ottaen huomioon asiakkaiden tarpeet ja toiveet
  - on oikeudenmukainen – kohtelee asiakkaitaan tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti,
  - arvostaa heitä ja on yhteistyökykyinen
  - on taloudellinen – käyttää museon aineellisia ja henkisiä resursseja järkevästi ja suunnitelmallisesti parhaan tuloksen saavuttamiseksi
  - on asiantuntija – kouluttaa ja kehittää henkilöstöään monipuolisesti ja tasapuolisesti
- ja että kaupunginmuseon henkilöstö
- sitoutuu noudattamaan museoalan kansainvälisiä eettisiä sääntöjä
  - sitoutuu ja motivoituu työhönsä
  - on valmis uudistumaan ja uudistamaan
  - toimii vastuuntuntoisesti
  - arvostaa työtovereitaan ja omaa työpaikkaansa
  - hyväksyy erilaisuuden henkilöstössä

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON TOIMIPISTEET, JOHTAJAT, JOHTOKUNNAN PUHEENJOHTAJAT

Helsingin kaupunki perusti 1906 muinaismuistolautakunnan, jonka tehtävänä oli valokuvaamalla ja aitoja dokumentteja keräämällä tallettaa voimakkaan kasvun johdosta muuttuvaa ja katoavaa Helsinkiä.

Helsingin kaupunginmuseo perustettiin 13.6.1911 jatkamaan kunnallisen muinaismuistolautakunnan tehtävää. Kaupunginmuseon kokoelmien perustaksi tulivat raatihuoneen kunnallishistorialliset esineet, kenraali Otto Furuohjelmin 1880-luvulla kaupungin "tulevalle museolle" testamenttaama taidekokoelma sekä muinaismuistolautakunnan runsaan tuhannen kuvan kokoelma. Helsingin kaupunginmuseo on toiminut Keski-Uudenmaan maakuntamuseona vuodesta 1981.

- Ensimmäinen näyttely avattiin 15.12.1912 Hakasalmen huvilassa.
- Tuomarinkylän museo avattiin 8.4.1962 Tuomarinkylän kartanon päärakennuksessa.
- Kuva-arkisto siirtyi Hakasalmen huvilasta vuonna 1974 Fabianinkatu 9–11:een.
- Kaupunginmuseon hallinto, esineiden vastaanotto, konservointi ja tutkimus siirtyivät 1978 Dagmarinkatu 6:een.
- Ruiskumestarin talo Kristianinkatu 12:ssa avattiin 10.9.1980.
- Työväenasuntomuseo Kirstinkuja 4:ssä avattiin 12.6.1989.
- Kuva-arkisto siirtyi Fabianinkatu 9–11:stä Dagmarinkatu 6:een 1991.
- Lastenmuseo avattiin Tuomarinkylän kartanon sivurakennuksessa 7.11.1992.
- Raitoliikennemuseo Töölönkatu 51 A:ssa avattiin 21.10.1993.
- Kaupunginmuseon hallinto, kuva-arkisto, esineiden vastaanotto, konservointi ja tutkimus siirtyivät 1994 Sofiankatu 4:ään.
- Sederholmin talo Aleksanterinkatu 16–18:ssa avattiin 23.5.1995.
- Aika-näyttely ja Museokauppa avattiin 13.3.1996 Sofiankatu 4:ssä.
- Katumuseo avattiin 18.12.1998 Sofiankadulla.
- Koulumuseo avattiin 8.4.2000 Kalevankatu 39–43:ssa.
- Voimalamuseo avattiin 10.5.2000 Vanhassakaupungissa.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON JOHTAJAT/ DIREKTÖRERNA FÖR HELSINGFORS STADSMUSEUM

- muinaismuistolautakunnan sihteeri, tohtori / sekreteraren för fornminnesnämnden, doktor K. K. Meinander 1911
- arkkitehti/arkitekt Nils Wasastjerna 1912–1919
- arkkitehti/arkitekt A. W. Rancken 1920–1949
- fil. maist./fil.mag. Helmi Helminen-Nordberg 1949–1971
- fil. maist./fil.mag. Jarno Peltonen 1971–1979
- fil. lis./fil.lic. Marja-Liisa Rönkkö (ent. Lampinen) 1979–1991
- fil. maist./fil.mag. Leena Arkio-Laine 1991–2003
- fil. maist./fil.mag. Tiina Merisalo 2003–

MUSEOLAUTAKUNNAN JA KAUPUNGINMUSEON JOHTOKUNNAN PUHEENJOHTAJAT / ORDFÖRANDENA I MUSEINÄMNDEN OCH DIREKTIONEN FÖR STADSMUSEET

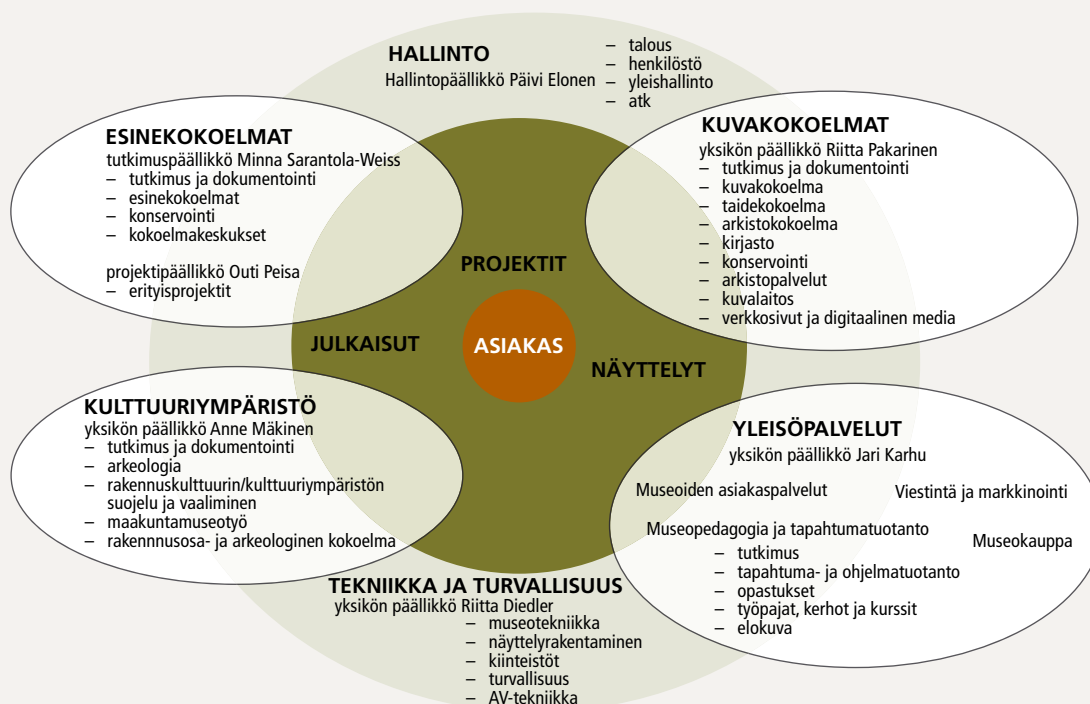
- Valtionarkiston johtaja/direktör för Riksarkivet Reinhold Hausen 1906–1919
- yliarkkitehti/överarkitekt Magnus Schjerfbeck 1920–1925
- fil. tri/fil.dr Julius Ailio 1926–1929
- fil. tri/fil.dr Albert Hämäläinen 1930–1949
- professori/prof. Yrjö Nurmio 1950–1955
- professori/prof. Eino E. Suolahti 1956–1968
- fil. maist./fil.mag. Anni Voipio 1969–1976
- hum. kand./kand.hum. Mats Kockberg 1977–1980
- lehtori/lektor Laura Collan 1981–1988
- ylitarkastaja/överinspektör Maunu Harmo 1989–1992
- lehtori/lektor Laura Collan 1993–1996
- erikoissuunnittelija/specialprojektör Tuula Kanerva 1997–2000
- toimitusjohtaja/verkställande direktör Irina Krohn 2001–2008

ORGANISAATIOKAAVIO

KAUPUNGINMUSEO – KESKI-UUDENMAAN MAAKUNTAMUSEO KAUPUNGINMUSEON JOHTOKUNTA

MUSEONJOHTAJA

Tiina Merisalo

Kaupunginmuseon kävijämäärä yli kaksinkertaistui vuonna 2008. Sederholmin talon kustavilaiseen kahvilaan jonotettiin kadulla ja kuudessa päivässä yllettiin lähes 10 000 kävijään.

Stadsmuseets besökarantal mer än fördubblades år 2008. Kön till Sederholmska husets gustavianska café ringlade ut på gatan och under sex dagar steg antalet besökare närmare 10 000.

The number of visitors in the various units of the Helsinki City Museum more than doubled in 2008. The Gustavian café at the Sederholm House attracted almost 10,000 visitors over a period of six days, resulting in lines of people waiting for their turn on the street.

MUSEONJOHTAJAN VUOSIKATSAUS

Vuoden 2008 suurin ilonaihe Helsingin kaupunginmuseossa oli kävijämäärien ennennäkemätön kasvu, joka johtui vuoden alussa alkaneesta pääsymaksuttomuudesta ja laadukkaasta sisältötarjonnasta. Kaikkien toimipisteiden yhteenlaskettu kävijämäärä oli 154 349, joten nousua oli edellisvuoteen verrattuna 112 %. Suosituin oli kaupunginmuseon päärakennus Sofiankatu 4, jossa vieraili yli 46 000 kävijää, ja toisena oli Sederholmin talo yli 32 000 kävijällä. Museon panos Torikortteleiden elävöittämisessä oli muutenkin merkittävä, kun Helsinki-viikon ohjelmaan liittyvät, yhteistyökumppaneiden kanssa tuotettu Sederholmin talon kustavilainen kahvila historiallisine leivonnaisineen ja 1700-luvun kulttuuriin liittyvine esityksineen houkutti lähes 10 000 kävijää.

Ratikkamuseon avaaminen uudistuneessa muodossa osana Kulttuuritehdas Korjaamo oli museolle suuri askel. Kolmikantayhteistyöllä kulttuuriasiainkeskuksen ja yksityisen kulttuuritoimijan kanssa haluttiin tutkia mahdollisuuksia tuottaa museo- ja kulttuuripalveluita aivan uudella tavalla ja tarjota yleisölle monipuolisia elämyksiä aiempaa vuorovaikutteisemmassa Ratikkamuseossa.

Päättyneenä vuonna tuotettiin ennätyksellisen monta näyttelyä, joista useat olivat pienimuotoisia kiertonäyttelyitä. Kari Haklin 1960–70-luvun valokuvista koottu *Eteenpäin*-näyttely Hakasalmen huvilassa todisti jälleen kerran menneestä kaupunkielämästä kertovien valokuvien tenhon.

Vuoden merkkitapaus julkaisurintamalla oli kunniamaininta, jonka Suomen museoliiton arviointiraati myönsi Vuoden museojulkaisu 2008 -kilpailussa tutkija Jaana Mellaselle ja hänen edellisvuonna ilmestyneelle albumilleen *Helsinki Helsingin alla – kaupunkiarkeologiaa sarjakuvina*. Teos palkittiin myös Suomen arkeologisen seuran ensimmäisellä Populaariydin-tunnustuksella ansiokkaasta arkeologian popularisoinnista.

Kokoelmien kartunnassa merkittävin tapaus oli Simo ja Eeva Ristan helsinkiläistä arkea kuvaavan, vuosille 1969–87 ajoittuvan 60 000 negatiivin kokoelman saaminen kaupunginmuseoon.

Kaupunginmuseon keskeisenä strategisena tavoitteena on kehittää yleisöpalveluja ja tuottaa monipuolisia sisältöjä erilaisille yleisöille. Tämän saavuttamiseksi oli tarpeen uudistaa organisaatiota. Museoon perustettiin uusi yleisöpalveluyksikkö, johon kuuluvat toimipisteiden asiakaspalvelun lisäksi museopedagogia ja tapahtumatuotanto, museokauppapalvelut sekä markkinointi ja viestintä.

Kaupunginmuseon motivoitunut ja innostunut henkilökunta ahkeroi jälleen tuloksellisesti, ja siksi kiitos vuoden hienoista saavutuksista kuuluu erityisesti heille. Museo kiittää myös lämpimästi lukuisia yhteistyökumppaneitaan merkittävästä tuesta.

TIINA MERISALO
museonjohtaja

MUSEICHEFENS ÅRSÖVERSIKT

År 2008 var det största glädjeämnet i Helsingfors stadsmuseum ökningen i besökantalet, som var av sällan skådat slag och som föranleddes av det i början av året införda fria inträdet samt det högklassiga innehållsutbudet. Det sammanlagda besökantalet i alla filialer var 154 349, och således var ökningen 112 % jämfört med året innan. Populärast var stadsmuseets huvudbyggnad, Sofiegatan 4, som gästades av över 46 000 besökare, och på andra plats låg Sederholmska huset med över 32 000 besökare. Museets bidrag till upplivandet av Torgkvarteren var betydande även på andra sätt, då nästan 10 000 gäster lockades att besöka det gustavianska caféet i Sederholmska huset. Caféet förverkligades med samarbetspartner som en del av Helsingforsveckans program och där bjöds det på historiska bakelser och föreställningar inspirerade av 1700-talets kultur.

Öppnandet av Spåramuseet i nytt utförande som del av Kulturfabriken Korjaamo var ett stort steg för museet. Med trepartssamarbetet med kulturcentralen och en privat kulturaktör ville man utforska möjligheterna att producera musei- och kulturtjänster på ett alldeles nytt sätt och erbjuda publiken mångsidiga upplevelser i Spåramuseet, som är mer interaktivt än förr.

Under året som gått producerades rekordmånga utställningar, varav flera var småskaliga vandrande utställningar. Utställningen *Framåt* i Villa Hagasund, som sammanställdes av Kari Haklis fotografier från 1960-70-talen, gav återigen bevis på tjuskraften hos fotografier som berättar om det forna stadslivet.

Årets stora händelse på utgivningsfronten var hedersomnämmandet som Finlands museiförbunds bedömningsråd tilldelade Jaana Mellanen för hennes seriealbum *Helsinki Helsingin alla – kaupunkiarkeologiaa sarjakuvina*, utkommet året innan. Verket belönades även med Finlands arkeologiska förbunds pris Populaariydin, som delades ut för första gången, för förtjänstfull popularisering av arkeologi.

I utökningen av samlingarna var den mest betydande händelsen att stadsmuseet fick ta över Simo och Eeva Ristas samling på över 60 000 negativ som skildrar vardagen i Helsingfors under åren 1969–87.

Stadsmuseets centrala strategiska målsättning är att utveckla publik tjänsterna och att producera mångsidiga innehåll för olika publik. För att uppnå detta krävdes förnyelse av organisationen. Det grundades en ny enhet för publik tjänst, som förutom filialernas kundtjänst även tar hand om museipedagogik och evenemangsproduktion, museibutiktjänster samt marknadsföring och kommunikation.

Stadsmuseets motiverade och entusiastiska personal arbetade återigen flitigt och med goda resultat, och därför ska ett tack för årets fina prestationer riktas framför allt till dem. Museet tackar varmt även sina talrika samarbetspartner för betydande stöd.

TIINA MERISALO
museidirektör

Uutta etsivä kulttuurialan yhteistyö synnytti Töölön Kulttuuritehdas Korjaamon, johon Ratikkamuseon vanhat raitiovaunut luovat historiallisen ulottuvuuden.

Det nysökande samarbetet inom kulturbranschen gav upphov till Kulturfabriken Korjaamo i Töölö, där Spåramuseets gamla spårvagnar skapar historiskt perspektiv.

A novel and open-minded form of cultural collaboration made the Korjaamo Culture Factory in Töölö reality. The old tram carriages of the Tram Museum provide a historical dimension for the project.

Juho Nurmi

Kari Hakli

Valokuvaaja Kari Haklin kaupunginmuseolle vuosina 1967–77 ottamista kuvista koottu *Eteenpäin*-näyttely veti Hakasalmen huvilaan melkein 12 000 kamerataidetta – ja helsinkiläistä nostalgiaa – arvostavaa katsojaa.

Utställningen *Framåt*, som sammanställt av fotograf Kari Haklis bilder tagna för stadsmuseet åren 1967–77, drog nästan 12 000 åskådare med uppskattning för fotokonst – och Helsingfors-nostalgi – till Villa Hagalund.

Progress, an exhibition of photographs shot by photographer Kari Hakli between 1967 and 1977, was on display in the Hakasalmi Villa, attracting almost 12,000 connoisseurs of the photographic art and Helsinki nostalgia.

THE MUSEUM DIRECTOR'S ANNUAL REVIEW

The greatest cause for celebration in the Helsinki City Museum in 2008 was the unprecedented increase in the number of patrons visiting the museums, largely caused by the free entrance policy that was launched at the beginning of the year but also by the high-quality exhibitions. The total number of patrons visiting all the museums was 154,349, an increase of 112 percent from the previous year. The most popular museum was the main building of the City Museum at Sofiakatu 4, which attracted more than 46,000 visitors, closely followed by Sederholm House with over 32,000 visitors. The museum's contribution in making the Market Quarter livelier was significant in other aspects as well: the historical bakery treats and the 18th century-themed performances of the Gustavian café that was opened in the Sederholm House in collaboration with the museum's various partners as a part of the Helsinki Week attracted almost 10,000 visitors.

The opening of the renewed Tram Museum as a part of the Korjaamo Culture Factory was a great step forward for the museum. Tripartite collaboration with the City of Helsinki Cultural Office and a private cultural organisation was utilised as an opportunity to study completely new ways of producing museum and cultural services and offering the public new, more diversified experiences in the new, more interactive Tram Museum.

A record number of individual exhibitions were produced over the past year. Most of the exhibitions were small scale touring exhibitions. Kari Hakli's exhibition *Eteenpäin (Progress)*, consisting of photographs from the 1960s and 1970s displayed at the Hakasalmi Villa, was yet another testimony of the fascination of photographs depicting city life in the past.

On the publication front, the highlight of the year was the honorary mention given by Finnish Museum Association in their Annual Museum Publication Competition 2008 to Jaana Mellanen's 2007 *Helsinki Helsingin alla – Kaupunkiarkeologiaa sarjakuvina (Digging Around in Helsinki's Past)*, a comic book album focusing on urban archaeology. The book was also awarded the first Populaariydin Award for distinguished popularisation of archaeology by The Archaeological Society of Finland.

In collection work, the highlight of the year was the endowment of Simo and Eeva Rista's collection of 60,000 film negatives portraying everyday life in Helsinki from 1969 to 1987.

The strategic objective of the Helsinki City Museum is to develop the services it produces for the public and to provide diverse exhibitions and other forms of content for different audiences. To achieve this goal, organisational reshaping was required. A new customer service unit that, in addition to providing the customer services in the museums, includes museum pedagogy, event production services, museum shop services and marketing and communication services, was established.

The highly motivated and enthusiastic personnel of the Helsinki City Museum once again made it possible with their hard work, which is why they should be the first to be thanked for the effort. The museum also wishes to extend heartfelt thanks to its various partners for their vital support.

TIINA MERISALO
Museum Director

Helsinki Helsingin alla -sarjakuva-albumi palkittiin Suomen museoliiton Vuoden museojulkaisu -kilpailussa kunniamaininnalla. Raati perusteli valintaa muun muassa näin: "Sarjakuva voi ammentaa historiasta arvaamattomia asioita ja tehdä meille näkyväksi aikoja, joista ei ole olemassa yhtään alkuperäistä kuvaa. *Helsinki Helsingin alla* osoittaa sen elävällä ja vetävällä tavalla sukeltaessaan pääkaupungin 1600- ja 1700-lukujen historiaan. Kirjan loistoidea on ollut sekoittaa nykyisyys ja menneisyys. Sarjakuvia täydentävät havainnollisesti kuvat Helsingin keskustan kaivauksista ja löydöistä." Palkittu albumi julkaistiin viime vuonna myös englanniksi.

Seriealbumet *Helsinki Helsingin alla* belönades med ett hedersomnämmande i Finlands museiförbunds tävling Årets museipublikation. Rådet motiverade valet bland annat på följande sätt: "Serier kan inhämta oväntade saker från historien och synliggöra tider för oss, från vilka det inte finns några originalbilder. "Helsinki Helsingin alla" visar detta på ett levande och tilldragande sätt i sin djupdykning i huvudstadens historia på 1600- och 1700-talen. Bokens lysande idé har varit att blanda ihop nutid med dåtid. Serierna kompletteras på ett åskådligt sätt med bilder från utgrävningar och fynd i stadscenret." Det prisbelönade albumet utgavs i fjol även på engelska.

Digging around in Helsinki's Past, a comic book focusing on urban archaeology, was awarded an honorary mention in the Finnish Museum Association's annual competition of museum publications. This is the jury's statement on the selection: "The comic book form can be used to highlight unexpected historical facts and to give a visual form to times of which no original images survived. *Digging around in Helsinki's Past* is a dynamic and lively testimony to this magic in its delving into the 17th and 18th century history of the capital city. The brilliance of the book lies in the way it combines past and present. The comic book form is complemented with photographs of the excavation sites and findings of downtown Helsinki in a highly illustrative way." The award-winning album was also published in English last year.

TUOTTAVUUS, TEHOKKUUS JA TALOUDELLISUUS

Käyttötalouden määrärahat ylittyivät 100 766 eurolla. Ylityksellä katettiin palkkojen sopimuskorotukset sekä eräitä käyttöpuolen menoja (Luxemburgista tulevan romaninäyttelyn kustannukset, Kari Haklin valokuvanäyttelyn markkinointi ja jugendesitteen painatus). Myös eräiden aineiden ja tarvikkeiden kustannukset sekä sähkölasku nousivat ennakoitua suuremmiksi.

Tuloja saatiin 342 632 euroa. Tavoite ylitettiin 54 632 eurolla eli 18,9 %:lla, mikä johtui lähinnä ennakoitua suuremmista myyntituloista, kuvien ja julkaisujen menekin kasvusta. Myydyimpiä olivat Kari Haklin Helsinki 1967–77, kestoosuusikki Signe Brander -valokuvateos, tuore Herttoniemi-teos sekä Ruiskumestarin talon joulukalenteri. Kasvaneet kävijämäärät lisäsivät myyntituloja lipputulosten menetyksestä huolimatta. Investointimäärärahat käytettiin lähes täysimääräisesti.

Menot asukasta kohden olivat 12,26 €. Tuottavuus nousi 89,4 % edellisvuoteen nähden. Muutoksen pääsyy oli näyttelykävijöiden määrän suuri kasvu, mutta myös muissa ydintoiminnoissa päästiin hyviin tuloksiin, muun muassa valmistuneiden näyttelyiden, konservoitujen tallenteiden, asiantuntijalausuntojen sekä asiantuntija- ja tietopalveluiden määrät kasvoivat, ja opetuspaketteja ja oheisohjelmia tuotettiin edellisvuotta enemmän.

NÄYTTELYKÄVIJÄT JA ASIAKKAAT

Asiakkaita oli kuluneena toimikautena 212 552 (edellisvuonna 123 654), joista näyttelykävijöitä oli 154 349 (2007: 72 665). Kaikkien asiakkaiden määrä nousi 71,9 % edellisestä vuodesta. Näyttelykävijöiden määrä edelliseen vuoteen verrattuna kasvoi huimat 112 %. Museon asiantuntijapalvelua sai 20 426 (2007: 18 587) ulkopuolista asiakasta.

Kaupunginmuseo esitteli ahkerasti toimintaansa ja tuotteitaan erilaisissa tapahtumissa. Kirjan ja ruusun päivänä 6.5. Narinkkatorilla museon julkaisut ja esitteet kävivät erinomaisesti kaupaksi.

Stadsmuseet presenterade flitigt sin verksamhet och sina produkter vid olika evenemang. På bokens och rosens dag den 6 maj på Narinken sålde museets publikationer och broschyrer utomordentligt bra.

The City Museum promoted its activities and products in many events. The museum's publications and brochures were very popular on the Narinkka Square on the Book and Rose Day.

Tove Vesterbacka

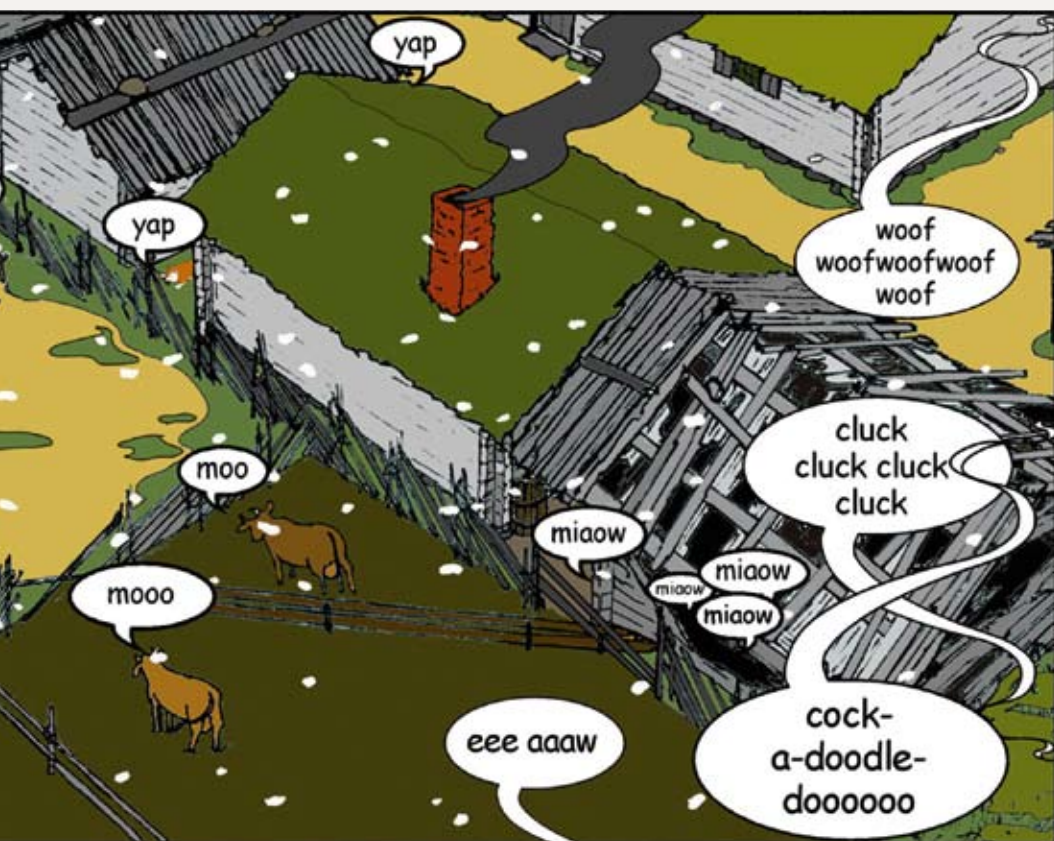
VIESTINTÄ

Kaupunginmuseo tiedottaa säännöllisesti näyttelyistään, julkaisuistaan ja tapahtumistaan. Keskeisiä välineitä ovat kahdesti vuodessa ilmestyvä *Sofia*-asiakaslehti, verkkosivut sekä sähköposti. Museo näkyi kertomusvuonna hyvin julkisuudessa. Media-ousumia oli 583 (edellisvuonna 505).

Markkinointia tehostettiin entistä runsaammalla mainonnalla. Medioitamme olivat muun muassa *Helsingin Sanomat*, *Hufvudstadsbladet*, *Kamppi-Eira*, *Metro* ja *Voima*. Lehtimainonnan lisäksi museon vapaata pääsyä mainostettiin katumainostauluissa sekä raitiovaunuissa, joissa mainostettiin myös uudistettua Ratikkamuseota ja Hakasalmen huvilan *Eteenpäin*-valokuvanäyttelyä.

Museo osallistui myös erilaisiin tapahtumiin. Olimme mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa *Ett hus kommer lastat*-tapahtumaa, joka järjestettiin maaliskuussa ruotsinkielisessä työväenopistossa. Toukokuussa osallistuimme Kirjan ja ruusun päivään, elokuussa Tukutorin 100-vuotistapahtumaan, Koskipäivään ja Kuntofestivaaliin sekä lokakuussa Kirjamessuille Museoliiton osastolla.

Uutta, matkailijoille suunnattua museoesitettä jaettiin hotelleihin ja kahviloihin sekä katu-

Piirros Jaana Mellanen

jakeluna historiallisissa roolipuvuissa Helsinki-päivänä ja pitkin kesää yhteensä 7 000 kappaletta.

ASIAKASTYYTYVÄISYYS

Museo tehosti vuonna 2008 asiakaspalautteen keruuta. Palautetta alettiin kerätä sekä perinteisellä paperilomakkeella että museon verkkosivujen kautta. Paperilomakkeiden sisältöä ja ulkoasua selkeytettiin ja kotimaisten kielten rinnalle lisättiin englanti. Lisäksi toimipisteistä raportoidaan yleisön suullinen palaute ja vieraskirjoihin kirjattu palaute. Eniten kiitosta museo sai viime vuonna vapaasta sisäänpääsystä. Myös näyttelyiden visuaalisuuden ja tietosisällön tasapainoa kiitettiin.

Hakasalmen huvilan *Eteenpäin*-näyttelyssä tehtiin syksyllä 2008 sähköinen asiakaskysely, johon vastasi 391 henkilöä. Heistä 94 % antoi näyttelylle yleisarvosanan hyvä tai erittäin hyvä. Eniten kiitosta saivat näyttelyn aihe, näyttelyn valokuvien kiinnostavuus ja näyttelyn sopivuus Hakasalmen huvilaan. Kävijöistä 44 % ei ollut viimeisten kolmen vuoden aikana käynyt Hakasalmen huvilassa ja 29 % ei ollut koskaan käynyt muissa museon toimipisteissä. 93 % kyselyyn vastanneista ilmoitti, että todennäköisyys vierailla tulevaisakin näyttelyissä on erittäin hyvä (71 %) tai hyvä (22 %).

Kokoelmiin saatiin vanhojenpäiväpuku, joka on ollut kolmen tyttönorssilaisen sisaruksen käytössä 1960–67. Pukuun kuuluu päähine, viitta, kengät ja hame, joka on ommeltu vanhasta oviverhosta.

Till samlingarna fick man en gammeldansklänning som använts åren 1960-67 av tre systrar på Flicklyceet. Till klänningen hör huvudbonad, slängkappa, skor och en kjol, som sytts av ett gammalt dörrförhänge.

The museum's collections received a senior ball dress used between 1960 and 1967 by three sisters who studied in the Helsinki Normal School for Girls. The outfit includes a hat, a cape, a pair of shoes and a skirt sewn from an old door curtain.

Lasse-jänis, Helsingissä 1983 pidettyjen yleisurheilun MM-kisojen kisamaskotti, päätyi museoon.

Haren Lasse, tävlingsmaskot i friidrotts-VM som hölls i Helsingfors år 1983, hamnade i museet.

Lasse the Rabbit, the mascot of the 1983 World Championships in Athletics, also found a home in the museum.

Simo ja Eeva Rista kuvasivat helsinkiläistä arkea 1970–80-luvulla. Heidän 60 000 negatiivin kokoelmansa on erittäin merkittävä lisä museon kuva-arkistoon.

Simo och Eeva Rista fotograferade vardagen i Helsingfors på 1970–80-talen. Deras samling på 60 000 negativ är ett betydande tillskott till museets bildarkiv.

Simo and Eeva Rista photographed everyday life in Helsinki in the 1970s and 1980s. Their collection of 60,000 negatives is a very significant contribution to the museum's photo archive.

Simo Rista

Kaupunginmuseon sairaalakokoelmia täydennettiin Laakson sairaalan Helsingin vaakunalla varustetuilla kahvi- ja teekannulla, kermakolla, sokerikolla sekä liemikulholla. Kokoelmiin liitettiin myös sairaalan entinen puhelinkekus hätäajoneuvoille.

Kilpikokoelma karttui Istuinsuojia-valomainoksella, jota on käytetty vuonna 1973 perustetun Ruoholahden Autovaruste Oy:n liiketilassa Urheilukatu 30:ssä. Autojen istuinsuojia ja asenuspalvelua tarjonnut liike lopetti toimintansa 2006.

VALOKUVAKOKOELMAN KARTUTTAMINEN JA DOKUMENTOINTIKUVAUS

Valokuvakokoelmat karttuivat 34 lahjoituksella, ostolla, tilaus-työllä ja museoon lainattujen kuvien jäljennöskuvauksella. Yhteensä kokoelmiin liitettiin lähes 70 000 valokuvaa. Merkittävän lisän valokuvakokoelmiin toi valokuvaajien Simo ja Eeva Ristan kokoelma. Ristojen helsinkiläistä arkea kuvaava 60 000 negatiivin kokoelma ajoittuu vuosiin 1969–1987.

Valokuvakokoelmiin kirjattiin kuluneena vuonna yhteensä 19 kovalahjoitusta. Kokoelmiin saatiin muun muassa helsinkiläisen sunnuntaivalokuvaajan, hammaslääkäri Rune Ugglan Helsinki-dioja 1950–1960-luvulta. Diojen joukkoon kuuluu muun muassa otoksia kesäiseltä Kauppatorilta, Linnanmäeltä ja Kasarmikadulta, jossa kuvaaja asui.

Jäljennöskuvaukset tehdään museossa nykyään digikameral-la. Niin sanottuja digireproja otettiin muun muassa kauppias ja konsuli Emil Borgströmin perheen ja jälkeläisten henkilökuvista. Valokuvakokoelmat karttuivat myös ostoilla, joista mainittakoon Kulttuuritehdas Korjaamolla esillä ollut Jenni Kauppilan ja Aki Pesosen kuvaama *Smoking Bars* -sarja, jonka aiheena on viimeinen tupakointi-ilta helsinkiläisissä ravintoloissa ja baareissa 31.5.2008.

Valokuvakokoelmaa täydennettiin myös museon oman valokuvaajan dokumenttikuvilla ja ulkopuolisilta kuvaajilta tilatuilla valokuvilla, joita kertyi kokoelmiin noin 5 000 otosta. Aiheina olivat esimerkiksi raitiotiekiskojen rakennustyöt Simonkadulla ja Mikonkadulla. Kaupungin virastojen toiminnan kuvallinen tallentaminen kuuluu kuvakokoelmille. Hallintokeskus luovutti tiedotuskuvia muun muassa ylipormestarin vierailuista ja kaupungin vieraista. Kaupunginkanslian vuosina 1950–1982 tilaamat Helsinki-aiheiset filmikoosteet täydentävät elävän kuvan osuutta kokoelmissa.

Helsingin yliopiston kansatieteen opiskelijoiden dokumentointiprojekti tuotti kaupunginmuseon valokuvatietokantaan yhteensä 199 värivalokuvaa laivanrakennuksesta Aker Yardsin Hietalahden telakalla. Kuvat esittävät telakkatyön prosesseja suunnittelusta laivan luovutukseen, alihankkijoiden työskentelestä telakan palokunnan työruutiineihin.

Museon valokuvaajat dokumentoivat jälleen monipuolisesti rakennuskohteita ympäri kaupunkia. Purku-uhan alaiset Kuusiniementien kerrostalo, Pukinmäen Esso, Rajasaaren puhdistamo ja Punanotkonkadun poliisiasema kuvattiin, samoin muutokset Hesperian tornit, kaupungin entinen rahatoimisto Pohjoisesplanadilla ja Roihuvuoren ostoskeskus. Toimintavuoden tärkein ja laajin inventointi- ja kuvauskohde oli Laajasalon huvila-alue. Myöhään syksyllä, viimeisten rahtilaivojen saapessa dokumentointiin Jätkäsaaren ja Sompassaaren satama-alueet, joiden satamatoiminta päättyi. Esimerkkinä äkisti muuttuvasta kaupunkikuvasta tallennettiin Kaivopuiston puiden hakkuut.

Harvoin kuvattua Helsingin yötä, niin työtä kuin ilonpitoakin, tallennettiin tulevan näyttelyn tarpeisiin.

Den sällan fotograferade natten i Helsingfors, såväl nattarbete som nattligt hålligång, bevarades för en kommande utställning.

The rarely photographed Helsinki night scenes, both work and celebration, were archived for a future exhibition.

Kari Hakli

Myös museon omat tapahtumat, näyttelyt, julkaisut ja luetelointi työllistivät kuvaajia: kesäkuussa 10 000 kävijää houkutelut kustavilainen kahvila Sederholmin talossa ikuistettiin, samoin edellisuonna talossa avattu Yhtä juhlaa -näyttely. Yhteistyö Kulttuuritehdas Korjaamon kanssa tuotti uuden Ratikkamuseon, jonka sisätiloja kuvattiin muutos- ja korjaustöiden yhteydessä. Isojen ratikoiden ja bussin siirrot sisään ja ulos työn aikana olivat näyttävä aihe.

Herttoniemeä kuvattiin kaupunginosasta kertovaa kirjaa varten. Tulevaan romaninäyttelyyn varauduttiin dokumentoimalla romanipukuompeleita. Tulevan Yö-näyttelyn tiimoilta käynnistettiin yötyön tallennushanke ja kuvattiin uusien ratikkalinjojen asennusta Mannerheimintielle, Helsingin Leipä Oy:n leipomoa Runeberginkadulla, Securitas-firman vartijoita ja *Helsingin Sanomien* varhaisjakelua. Harvoin kuvattua yöjuhlintaa ikuistettiin Hietarannan uimarannalla koulujen kevätjuhlapäivänä 31.5. ja ravintola Kaarle XII:ssa pikkujouluaikaan.

Hautausmaiden historiaa käsittelevää *Narinkka*-vuosikirjaa varten kuvattiin Helsingin ortodoksisen seurakunnan Lapinlahden hautausmaalla ja evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän Hietaniemen, Malmin ja Honkanummen hautausmailla täydentäen ja päivittäen kuvakokoelmien hautausmaa-aineistoa. Kuvauksia tehtiin myös Juutalaisen seurakunnan vanhalla hautausmaalla, Islam-seurakunnan hautausmaalla ja Vanhassa kirkkopuistossa. Puolustusvoimien lippujuhlapäivänä valokuvaaja dokumentoi Vanhassa kirkkopuistossa olevien Helsingin valtauksessa huhtikuussa 1918 kaatuneiden Helsingin Valkokaartin ja Itämeren divisioonaan kuuluneiden saksalaisten sankarihautojen kunniavartiot sekä seppeleenlaskut.

Kari Hakli

Tero Suvilampi

Tuomarinkylän kartanon ratasliiheristä siirrettiin parempiin säilytystiloihin Osberg & Baden 1800-luvun jälkipuolella valmistamat kesisit, joille esinekonservaattorin pintapuhdistus antoi aivan uuden ilmeen.

Från vagnskjulet vid Domsby herrgård flyttades till bättre förvaringsutrymmen en schäs som tillverkats av Osberg & Bade på 1800-talets senare hälft. Den fick nytt utseende med hjälp av föremålskonserverators ytrensning.

Among the items moved to storage from the carriage shed of Tuomarinkylä Manor were an Osberg & Bade trap carriage from the late 19th century that was given a new lustre by the surface cleaning performed by one of the museum's conservators.

TAIDEKOKOELMA

Taidekokoelma kasvoi 14 teoksella, jotka saatiin ostoina ja lahjoituksina. Merellistä Helsinkiä, Katajanokkaa, Pohjois- ja Eteläsatamia esittäviä maalauksia hankittiin muun muassa seuraavilta taiteilijoilta: Eero von Boehm, William Ahlgrén ja Johan Kortman. Kokoelmaa täydennettiin myös Jalmari Ruokokosken värietsauksella. Taidekokoelman monipuolisuutta lisättiin harrastelijoiden ja koululaisten teoksilla. Koskettavan kuvan sodasta ja pommisuojaan menosta antaa kokoelmaan liitetty Aleksis Kiven koulun oppilaan piirustus vuodelta 1942.

ARKISTO

Arkistokokoelmaa kartutettiin tarkoin harkiten. Vuosi 2008 oli kuntavaalivuosi, joten perinteitten mukaisesti otettiin talteen vaalimateriaalia. Aineistoa kerättiin puolueitten vaalimökeistä ja otettiin vastaan kaikki, mitä kaduilla jaettiin. Vaalitulos tallentui sanomalehtien lööpeillä. Kokoelmaan saatiin myös Helsingin raitiotienäyttämön teatteriohjelmaa 1930-luvulta sekä kaupungin eri hallintokuntien näyttely- ja kampanjajulisteita.

KOKOELMANHALLINTAJÄRJESTELMÄ JA KOKOELMIEN LUETTELOINTI TIETOKANTOIHIN

Museon yhteisen Maria-kokoelmanhallintajärjestelmän kehitystyö jatkui yhdessä järjestelmän toimittajan kanssa. Ensiaskelet otettiin kohti Marian asiakasliittymää eli Masia, joka on tarkoitus avata yleisölle 2010. Masin avulla museon asiakkaat voivat selata verkossa museon kokoelmia ja hakea tietoa. Myöhemmin Masiin liitetään verkkokauppa, josta asiakas voi ostaa valokuvia.

Esinekokoelmien tietokantaan tallennettiin vuoden aikana inventoituja, näyttelyihin tulevia sekä uutta kartuntaa olevia esineitä yhteensä 2 129 tallennetta. Esinetietokannan tallenteiden yhteismäärä oli vuoden lopussa 50 129 tallennetta.

Malmin kokoelmakeskukseen saatiin kameramikroskoopi, josta on paljon hyötyä konservoinnissa.

Till samlingscentralen i Malm fick man ett kameramikroskop som man har stor nytta av vid konservering.

The Malmi Collection Centre received a camera microscope, an invaluable aid in conservation work.

Valokuvia luetteloiitiin Foto-tietokantoihin 3 750. Luetteloinnissa keskityttiin näyttelyiden ja julkaisujen aineistoihin kuten hautausmaa- ja yötyökuvaukset. Suurin yksittäinen luettelointierä olivat valokuvaaja Kari Haklin näyttelyä ja kirjaa varten digitoitua noin 700 arkistokuvaa. Tietokantaan vietiin vakiintuneeseen tapaan myös asiakkaiden tilauksista syntyneet digikuvat. Kuvien digitoinnissa keskityttiin parempaan kuvanlaatuun tulevaa verkkokauppaa silmälläpitäen aloittamalla Volker von Boninin suuren negatiivikokoelman skannaus painokelpoiseen kuvakokoon. Vuoden päättyessä Foto-tietokannoissa oli yhteensä 35 453 kuvaa tietoineen.

Arkistokokoelman Kama-tietokantaan luetteloiitiin julisteita, mainoksia ja liikekortteja niin sanotun graafisen viestinnän kokoelman inventoinnin yhteydessä. Vuoden aikana luetteloiitiin 534 arkistotallennetta. Kama-tietokannassa oli kertomusvuoden päättyessä 17 473 tallennetta.

Taidekokoelman Teos-tietokantaan luetteloiitiin uushankinnat ja inventoinnin yhteydessä löytyneet vain manuaalisesti luetteloidut työt, yhteensä 100 teosta. Tietokannassa oli vuoden päättyessä yhteensä 3 276 teosta.

Rakennusperinnön Raku-tietokantaan rakennustutkijat veivät tiedot 436 rakennuskohteesta, Kampin, Kluuvin ja Kaartin kaupungin kaupunginosista, lähinnä liikekeskustan alueelta.

KOKOELMIEN HOITO JA KONSERVOINTI

Vuonna 2005 alkanut kokoelmavarastojen muutto saatiin päätökseen. Raitiovaunut ja linja-autot siirrettiin Hyrylän kokoelmakeskukseen ja Mobilian kokoelmahotelliin, ja maatalousesineistö pääsi Tuomarinkylän ratasliiteristä Honkanummen kokoelmakeskukseen, mikä oli Kunnon kansalainen -näyttelyn esinekuljetusten ja -palautusten ohella kokoelmamuseomestarien päättehtävä vuonna 2008.

Ratasliiteristä siirretyn maatalousesineistön puhdistuksesta vastasivat tähän tehtävään palkattu määräaikainen esinekonservattori sekä kaksi palkkatuella työllistettyä museoavustajaa.

Osa Tuomarinkylän kartanon ratasliiterissä säilytetystä maatalousesineistöstä jouduttiin poistamaan kokoelmista hyönteisvaurioiden vuoksi. Kuvassa on tupajumin täysin tuhoama peltojyrän aisa.

En del av lantbruksföremålen som bevarats i vagnskjulet vid Domsby herrgård fick tas ur samlingen på grund av insektskador. Bilden visar fimmelstången på en åkervält som förstörts fullständigt av trägnagare.

Some of the agricultural articles stored in the carriage shed of the Tuomarinkylä Manor had to be removed from the museum's collection due to damage caused by insects. The image shows a field roller shaft completely destroyed by the common furniture beetle.

Juho Nurmi

Elina Kallio

Konservaattoreita työllistivät Hakasalmen huvilan näyttelyt ja Ratikkamuseon uusiminen. *Teollisia unelmia* -näyttelyyn konservoitiin lähinnä pienesineitä, liikekylttejä ja paperipohjaisia esineitä. Ratikkamuseoon valitut viisi raitiovaunua huollettiin ja raitioliikenteeseen liittyviä esineitä konservoitiin. Lisäksi aloitettiin kesällä 2009 avattavan Työväenasuntomuseon esineistön konservointi.

Arkeologisen esineistön konservointi jatkui muutaman vuoden tauon jälkeen. Tehtävään palkattiin määräaikainen esinekonservattori. Puolen vuoden aikana konservoitiin noin 150 Helsingin Vanhankaupungin 1990-luvun alun kaivauksilla tehtyä löytöä.

Konservaattoreiden työvälineistöä parannettiin hankkimalla kaksi uutta mikroskooppia. Malmin kokoelmakeskuksen konservointiloihin saatiin kolmiulotteisten esineiden tarkasteluun sopiva mikroskooppi. Sofiankadun konservointiloihin hankittu mikroskooppi palvelee vaakatasossa olevien esineiden, kuten tekstiilien ja paperin, tutkimista ja konservointia.

Joulukuussa otettiin käyttöön museon oma pakettiauto, joka helpottaa ja järkeistää kokoelma- ja näyttelymuseomestarien työtä huomattavasti, kun pääosa kuljetuksista voidaan hoitaa omalla autolla.

Kokoelmien hoidossa panostettiin edelleen ennaltaehkäisevään konservointiin sekä näyttelyissä että kokoelmakeskuksissa. Koulumuseokokoelman lähes tuhannen opetustaulun pintapuh-

Juho Nurmi

Ruiskumestarin talossa kauan esillä ollut morsiuspeite vuodelta 1843 päätettiin tekstiilikonservattorien kuntokartoituksen jälkeen ottaa pois näytteiltä ja siirtää kokoelmakeskukseen suojaan valolta ja lialta. Näyttelyssä peite korvataan kopiolla.

Efter textilkonservatorers bedömning av skicket på brudtäckat från år 1843, som länge varit utställt i Sprutmästarens gård, bestämde man sig för att ta ner täcket och flytta det till samlingscentralen där det kan skyddas mot ljus och smuts. I utställningen ska täcket ersättas med en kopia.

The 1843 bridal blanket that has for a long time been on display in the Burgher's House was, after an examination performed by the museum's textile conservators, removed from the exhibition and transported to the Collection Centre to protect it from light and dirt. The blanket will be replaced with a replica in the exhibition.

distus ja uudelleenpakkaus oli vuoden mittavin ennaltaehkäisevän konservoinnin toimenpide. Konservattorit laativat konservoinnin ja ennaltaehkäisevän konservoinnin prosessikuvaukset sekä museoesineiden käsittelyohjeet. Näyttelyolosuhteiden tarkkailuun hankittiin lisää tarpeellisiksi todettuja kosteuden ja lämpötilan rekisteröiviä dataloggereita.

Pitkään näytteillä olevien esineiden kunnan tarkkailu on osoittanut, että materiaalien säilyminen on haaste sekä näyttelyolosuhteille että konservattoreille. Ruiskumestarin talossa vuosia esillä ollut silkkinen morsiuståkki päätettiin tarkkailun jälkeen siirtää suojaan valolta ja lialta. Samalla tehtiin suunnitelma alkuperäisen morsiuspeitteen korvaavan mukaelman hankkimiseksi näyttelyyn. Projekti laajeni kokoelmien yhdeksän vanupeatteen inventointiin ja kuntokartoitukseen.

Määräaikaisen esinekonservattorin työpanos mahdollisti näyttelyohjelmasta riippumattoman ylläpitokonservoinnin, jonka tavoite on parantaa kokoelmien tasoa. Ylläpitokonservoinnin merkittävin kohde, Osberg & Baden 1800-luvun jälkipuolella valmistamat kiesit, konservoitiin osana ratasliiterin esineistön siirtoa. Näiden lisäksi ylläpitokonservoinnin kohteina olivat kätulyhdyt ja mainoskilvet, erityisesti valomainokset. Lisäksi ylläpitokonservoinnin kohteina oli kolme kullattua konsolipöytä, joiden konservointi teetettiin ostopalveluna.

Malmin kokoelmakeskuksessa inventoitiin kodin sisustus-tekstiilit, kuten koristetyynyt ja pikkuliinat, jotka käytiin läpi ja siirrettiin uusiin, asianmukaisiin ja paloturvallisiin säilytyslaatikostoihin. Julkisten kokoelmien kokoelmakeskuksessa Honkaniemellä inventoitiin elokuvateatterien, kahviloiden ja ravintoloiden sekä kirjapainojen esineet. Näistä vastasi määräaikainen esinetutkija.

Konservattorit neuvoivat yhdessä maakuntamuseotutkijan kanssa alueen museoita kokoelmien hoidossa, tuhohyönteis- ja homeongelmien torjunnassa sekä pakkausmateriaalien valinnassa. Lisäksi kokoelmakeskuksiin tutustui useiden eri museoiden työntekijöitä. Tekstiilikonservattori ja esinetutkija pitivät Kodin vanhat tekstiilit kuntoon -vinkkipajan Sederholmin talossa.

Museon konservattoreiden, tutkijoiden, museoavustajan ja -mestarien lisäksi kokoelmakeskuksissa työskenteli määräaikaisesti kaksi museoavustajaa ja esinekonservattori sekä kolme kesätyöntekijää. Pienesinekokoelmasta vastaavan kokoelmamuseomestarin tehtävää hoiti 1.7.–31.12.2008 sijainen, koska varsinaisen kokoelmamuseomestari oli projektitehtävissä arkeologisen konservattorina.

Paperikonservattori konservoi kertomusvuonna 100 paperipohjaista esinettä, arkistotalennetta ja taideteosta. Pääpaino oli Ratikkamuseoon, *Teollisia unelmia* -näyttelyyn ja uusittavan Työväenasuntomuseon näyttelyyn valittujen tallenteiden konservoinnissa. Arkisto- ja taidekokoelman vanhimpien ja huonokuntoisimpien tallenteiden konservointia jatkettiin ajan sallissa. Työn alla oli muun muassa Valerian Galjaminin akvarelleja vuodelta 1827, passeja vuodelta 1918 sekä mainoksia ja vanhoja karttoja. Ennaltaehkäisevässä konservoinnissa tehtiin 102 toimenpidettä.

Valokuvakokoelmissa jatkui vanhojen originaalivedosten inventointi, digitointi ja pakkaaminen lepoarkistoon. Malmin kokoelmakeskuksessa aloitettiin taidekokoelman inventointi-, huolto- ja järjestelytyöt.

TUOTANTO JA PALVELUT

NÄYTTELYTOIMINTA

MUISTOJEN HELSINGISSÄ

Helsingin kaupunginteatterin marmoriaulassa avattiin 26.3.2008 kaupunginmuseon tuottama mittava valokuvanäyttely *Muistojen Helsingissä*, joka taustoitti Kjell Westön Finlandia-palkitun romaanin *Missä kuljimme kerran* näytelmäversiota. Museon valokuvista ja arkistomateriaalista koottu näyttely oli auki kaikille kaupunkilaisille teatterin näytäntöiltoina ja keräsi runsaasti kiitosta. *Missä kuljimme kerran* -näytelmän näki vuoden loppuun mennessä 37 876 katsojaa. Suuren näyttämön muissa esityksissä oli näyttelyn aikana kaikkiaan 69 655 katsojaa, jotka kaikki ovat voineet tutustua näyttelyyn. Näitä huimia lukuja ei toki ole otettu mukaan museon kävijätilastoihin. Tekijät esittelivät näyttelyä yleisölle kaksi kertaa keväällä ja kolme kertaa syksyllä. Opastuksiin osallistui kaikkiaan 240 henkilöä. Lisäksi Taiteiden yönä näyttelyyn tutustui 100 katsojaa.

MATKAMUISTOJA 1700-LUVUN HELSINGISTÄ JA VIAPORISTA

Kaupunginmuseo osallistui *Göteborg*-laivan, 1700-luvun ruotsalaisen kauppa-aluksen kopion, Helsingin-vierailun 8.–15.6. ohjelmaan muun muassa tuottamalla kepeän pienoisenäyttelyn varhaisten ulko- ja kotimaisten vieraiden kokemuksista Helsingissä ja Viaporista. Näyttely oli esillä 29.4.–15.6. Sofiankatu 4:ssä ja 18.6.–30.9. Ehrensärd-museossa Suomenlinnassa.

KATSO VIELÄ KERRAN – TAKE ANOTHER LOOK

Museon päärakennuksessa, Sofiankatu 4, oli 22.4.–29.5.2008 *Katso vielä kerran* -näyttely, joka koostui kahdeksan Taideteollisen korkeakoulun opiskelijan taiteellisista kommenteista ja lisäyksistä *Horisontissa Helsinki* -näyttelyyn. Teokset syntyivät kursilla, joka tutustutti opiskelijoita museoon ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin taiteen paikkana ja lähtökohtana. Kurssi kannusti kyseenalaistamaan ja arvioimaan kriittisesti museonäyttelyitä ja niiden visuaalista toteutusta. Opiskelijoiden oivaltavat, kriittiset ja humoristiset teokset lomittuivat luontevasti näyttelyyn ja tarjosivat vaihtoehtoisia näkökulmia museon maailmankuvaan. Kurssia ohjasi tutkija-taiteilija Outi Turpeinen.

Katso vielä kerran -näyttelyssä museon näyttelyä kommentoi muun muassa Laura Ukkosen tekstiiliteos.

I utställningen *Katso vielä kerran* ("Se en gång till") kommenterades museets utställning bland annat av Laura Ukkonsens textilverk.

The *Take Another Look* exhibition commented on the museum's exhibition with Laura Ukkonen's textile piece and many other works of art.

Kari Hakli

Kaupunginmuseo tuotti kaupunginteatterin aulaan *Muistojen Helsingissä* -näyttelyn, joka tarjosi teatteriyleisölle taustaa Kjell Westön *Missä kuljimme kerran* -romaanin näytelmäsovitukselle.

Stadsmuseet producerade utställningen *Muistojen Helsingissä* ("I minnenas Helsingfors") som sattes upp i stadsteaterns aula och som bjöd teaterpubliken bakgrund till scenarrangemanget av Kjell Westös roman *Där vi en gång gått*.

The City Museum produced a nostalgic *Muistojen Helsingissä* ("In the Helsinki of My Memories") exhibition that was displayed in the lobby of the Helsinki City Theatre. The exhibition provided background for the stage adaptation of Kjell Westö's *Missä kuljimme kerran*, the 2006 winner of the Finlandia Prize.

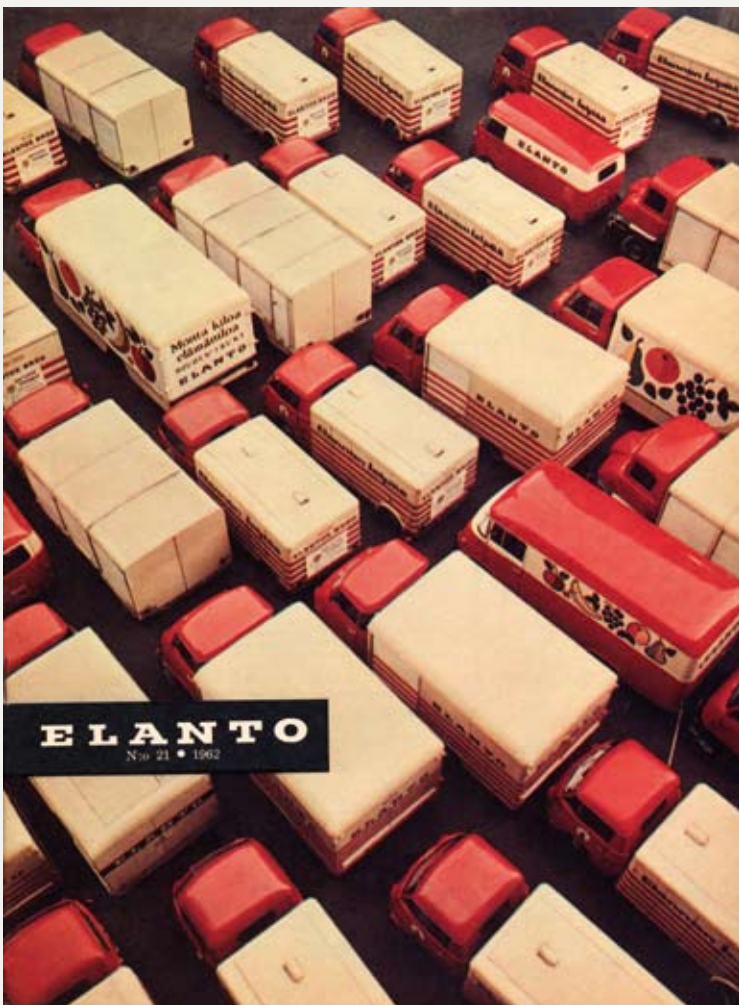
Outi Turpeinen

Teollisia unelmia? -näyttelyssä suomalaisena esimerkkinä oli helsinkiläinen osuusliike Elanto, joka oli vuosikymmeniä edistyksen eturintamassa niin teknisesti, kaupallisesti kuin yhteiskunnallisestikin.

I utställningen *Drömfabriker?* var det finska exemplet den helsingforsiska Andelsaffären Elanto, som under årtionden gick i bräschen för progressivitetens såväl tekniskt, affärsmässigt som samhälleligt.

The *Dream Factories?* exhibition featured the Helsinki-based co-operative Elanto, a pioneer of progress in technical, commercial and social terms for several decades, as the Finnish example.

RATIKKAMUSEON UUDISTUS JA NÄYTTELY VUOSISADAN RATIKKAMATKA

Ratikkamuseo avautui 11.6.2008 remontoituissa tiloissa ja täysin uudella konseptilla. Remontissa vanhaan vaunuhalliin rakennettiin 270-paikkainen teatteri, kauppa, kahvila ja galleria. Yhteistyön osapuolia ovat Helsingin kaupunginmuseo, Kulttuuri-asiainkeskus ja Kulttuuritehdas Korjaamo Oy. Korjaamo vastaa keskuksen päivittäistoiminnoista ja kulttuuritoiminnan vaihtuvista sisällöistä. Ratikkamuseon näyttely on tiivistetty pienempään tilaan, mutta nykyteknologian avulla sisältö on saatu jopa entistä laajemmaksi. Kaksi uutta raitiovaunua avattiin yleisölle, ja kävijät voivat nyt tunnelmoida hevosratikassa, vuoden 1919 avoperävaunussa ja 1940-luvun moottorivaunussa. Samalla julkaistiin ratikkamatkustamisen historiasta kertova *Vuosisadan ratikkamatka* -teos.

MIKA WALTARIN SATAVUOTISJUHLAVUOSI 2008

Museo osallistui Helsingin kaupungin asettaman Mika Waltarin satavuotisjuhlavuoden työryhmän toimintaan. Juhlavuoden kunniaksi Sofiankatu 4:ssä oli 17.6.–28.9.2008 esillä pienimuotoinen valokuvanäyttely *Mika Waltarin jäljillä – valokuvia 1920–30-luvun Helsingistä*. Waltari-näyttely vieraili lokakuussa Kanneltalossa, marraskuussa Malmitalossa ja joulukuussa Vuosaaren kirjastossa. Syyskuussa Kino Engelissä esitettiin viikon ajan Waltarin Palmu-kirjojen pohjalta tehtyjä elokuvia ja varsinaisena juhlapäivänä 19.9.2008 museo järjesti kiertoaajelun Palmu-elokuvien kausupaikoille.

ETEENPÄIN – KARI HAKLIN HELSINKI-VALOKUVIA 1967–77

Hakasalmen huvilan yläkerrassa esiteltiin 17.9.2008–4.1.2009 Kari Haklin Helsinki-kuvia *Eteenpäin*-näyttelyssä. Esillä oli yhteensä 113 vuosina 1967–77 kaupunginmuseon toimeksiannosta otettua mustavalkoista valokuvaa. Hakli dokumentoi muuttuvaa ja katoavaa kaupunkia monipuolisesti. Näyttelyssä oli paljon kuvia Museokadulta ja Puu-Pasilasta, 1970-luvun alussa toteutetun kansatieteellisen tallennusprojektin satoa. Monet kiinnostavimmista valokuvista ovat kuitenkin syntyneet sattumalta, valokuvaajan kohdatessa kiinnostavia kaupunkilaisia tai tapahtumia. Kaupunginmuseon kokoelmassa oleva Kari Haklin tuotanto, yhteensä noin 7 000 negatiivia, oli nyt ensi kertaa näin laajasti näytteillä.

TEOLLISIA UNELMIA? TEOLLISUUS JA MODERNISMI ITÄMEREN PIIRISSÄ 1945–1990

Teollisia unelmia? on EU:n rahoittama kiertonäyttelyhanke, johon osallistuu yhdeksän museota ja lukuisia tutkijoita seitsemästä Itämeren maasta. Näyttely esittelee modernien yhteiskuntaunelmien ja teollisuuden kytköksiä Itämeren piirissä ja vertailee kehitystä Pohjoismaissa ja Baltian maissa. Näyttely kiertää vuoteen 2010 asti ja on Helsingin lisäksi esillä Riiassa, Tartossa, Norrköpingissä, Osllossa, Kööpenhaminassa ja Vilnassa. Näyttely oli esillä Hakasalmen huvilassa 17.9.2008–4.1.2009, yhtä aikaa Kari Haklin valokuvanäyttelyn kanssa.

HERROJEN SEURASSA

Kaupungintalon uudessa Virka Galleriassa oli 6.11.2008–8.2.2009 näyttely *Herrojen seurassa*, joka kertoo rakennuksen 175-vuotisesta menneisyydestä hotelli Seurahuoneena ja saneerattuna Kaupungintalona. Näyttely oli Suomen ravintolamuseon, Helsingin kaupungin hallintokeskuksen, tietokeskuksen ja kaupunginmuseon yhteistyötä. Lähes koko kuva-aineisto oli kaupunginmuseon valokuvakokoelmasta ja arkistokokoelmastakin oli mukana alkuperäistä aineistoa.

KAUPUNGINMUSEO, SOFIANKATU 4

- *Horisontissa Helsinki*
- Katso vielä kerran 22.4.–29.5.2008
- *Matkamuistoja 1700-luvun Helsingistä ja Viaporista* 29.4.–15.6.2008
- *Mika Waltarin jäljillä* – valokuvia 1920- 30-luvun Helsingistä 17.6.–28.9.2008

KATUMUSEO

- Katuelämää Helsingissä 1700-luvun lopulta 1930-luvulle
- Vanhanajan joulukatu 30.11.2008–6.1.2009

HAKASALMEN HUVILA

- *Kunnon kansalainen* 9.6.2006–15.6.2008
- *Eteenpäin* - Kari Haklin Helsinki-valokuvia 1967–77 17.9.2008–4.1.2009
- *Teollisia unelmia?* 17.9.2008–4.1.2009

SEDERHOLMIN TALO

- *Yhtä juhlaa*

RUISKUMESTARIN TALO

- Pikkuporvarikoti 1860-luvun Helsingissä

RAITIOLIKENNEMUSEO

- Vuosisadan ratikkamatka 11.6.2008 alkaen

KOULUMUSEO

- Helsingin kansakoulujen historiaa

TUOMARINKYLÄN MUSEO

- *Tyylikästä*

LASTENMUSEO

- *Mammutista marsuun*

TYÖVÄENASUNTOMUSEO

- Näyttely oli kiinni koko vuoden rakennuksen kunnostustöiden vuoksi.

VOIMALAMUSEO

- Teollisuushistoriaa Vantaanjoen suulla

MUISTOJEN HALLIMYYMÄLÄ HIETALAHDEN HALLISSA

- Sekatavarapuodin tuotteita 1900-luvulta. Näyttelyä uudistettiin.

NÄYTTELYKÄVIJÄT

Vapaa pääsy kasvatti kaikkien toimipisteiden kävijämäärää yhteensä 112 %. Ilahduttavimmin vierailijamäärä kasvoi museon pääarakennuksessa Sofiankatu 4:ssä, jonka näyttelyssä kävi yli 46 000 asiakasta. Tähän heijastui varmasti Helsingin vilkastunut matkailu. Muista vanhoista näyttelyistä suosiotaan kasvattivat Sederholmin talo ja Tuomarinkylän museot. Osansa kävijämäärien nousussa oli myös runsailla tapahtumilla ja lisääntyneellä mainonnalla. Ratikkamuseo avattiin kesäkuussa täysin uudistettuna, osana Kulttuuritehdas Korjaamo, ja se sai heti yleisön suosion.

KÄVIJÄMÄÄRÄT MUSEOITTAIN

	2006	2007	2008
Sofiankatu 4	13 513	15 763	46 667
Hakasalmen huvila	7 613	9 473	12 833
Sederholmin talo	8 017	22 025	33 270
Koulumuseo	3 924	4 309	5 431
Ratikkamuseo	9 650	5 741	27 888
Voimalamuseo	234	2 609	3 559
Työväenasuntomuseo	179	kiinni	kiinni
Ruiskumestarin talo	3 486	2 814	4 858
Tuomarinkylän museot	10 639	9 931	19 843
Yhteensä	57 255	72 665	154 349

MUSEOIDEN AUKIOLOAJAT

Helsingin kaupunginmuseo, Sofiankatu 4, oli auki arkisin klo 9–17 ja viikonloppuisin klo 11–17. Muiden museoiden aukioloaika oli keskiviikosta sunnuntaihin klo 11–17. Ympäri vuoden avoimia museoita olivat pääarakennus Sofiankatu 4, Hakasalmen huvila, Sederholmin talo, Tuomarinkylän kartano ja Lastenmuseo. Sederholmin talo oli torstaisin avoinna klo 19:ään. Ruiskumestarin talo avattiin kesäksi ja joulukaudeksi (kiinni 7.1.–3.6. ja 1.9.–4.11.). Voimalamuseo oli auki koko kesän (4.6.–31.8.). Kolmas kausimuseo, Koulumuseo suljettiin kesäksi (kiinni 26.5.–31.8.), ja muulloin se oli auki viikonloppuisin. Ryhmiä otettiin vastaan arkisin sopimuksen mukaan. Työväenasuntomuseo oli remontin vuoksi kiinni koko vuoden. Raitioliikennemuseo oli kiinni alkuvuoden remontin vuoksi.

Museon sitova toiminnallinen tavoite oli 11 200 aukiolotuntia. Tavoite ylitettiin: aukiolotuntien määrä oli 11 422 (2007: 11 495).

ELOKUVAT

Kaupunginmuseo esitti päivittäin Kino Engelin salissa 2 Helsingin historiaan liittyviä elokuvia ja dokumentteja. Yksittäisten kävijöiden lisäksi päiväkodit, koululuokat, opiskelijaryhmät ja maahanmuuttajat tutustuivat Helsingin historiaan elokuvien avulla. Katsojia oli yhteensä 9 574. Ohjelmisto karttui kuudella filmillä. Suurin osa aineistosta on peräisin Yleisradion TV-arkiston ja Kansallisen audiovisuaalisen arkiston kokoelmista. Museolla oli vuoden 2008 loppuun mennessä esitettävänä lähes 80 eri filmiä. Esimerkiksi *Mika Waltarin jäljillä* -valokuvanäyttelyyn ohessa museo esitti 15.–17.9. Komisario Palmu -elokuvia sekä *Kuriton sukupolvi* -elokuvaa. Koululaisille esitettiin joulukuussa Helsingin ja Suomen sotavuosista kertovia elokuvia otsikolla "Kohtalon vuodet".

Pulapajassa nuoret saivat kokeilla lähes unohtunutta arkipäivän taitoa, parsimista.

I nödverkstaden fick ungdomarna pröva på en vardagssyssla som nästan fallit i glömska, stoppning.

The Depression Days Workshop gave its young visitors a chance to try their hand in a skill almost forgotten today: that of mending clothes.

Marjukka Sihvola

Lasten kesäkurssilla tutustuttiin monipuolisesti Töölönlahden luontoon ja historiaan.

På barnens sommarkurs bekantade man sig mångsidigt med Tölövikens natur och historia.

A children's summer course provided an all-round introduction to the nature and history of the Töölönlahti Bay.

OPETUSPALVELUT JA TAPAHTUMATUOTANTO

MUSEO OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ

Kaupunginmuseon opetuspalvelut on tarkoitettu kaikille ja kaikenikäisille kohderyhmille: päiväkodeille, kouluille ja muille oppilaitoksille, erilaisille järjestöille ja yhdistyksille. Museo-pedagogia tukee myös maahanmuuttajien juurtumista uuteen kotimaahansa. Museo-pedagogiset palvelut koostuvat näyttely-opastuksista, luennoista, esitelmistä, tietopalvelusta, kurseista, kerhoista, työpajoista sekä opiskelijoiden ja harjoittelijoiden ohjauksesta. Lisäksi museolehtorit osallistuvat kansainvälisiin projekteihin sekä julkaisu toimintaan. Kertomusvuonna opetuspalveluita tuotettiin yhteensä 1 083 tuntia.

OPPILAITOSYHTEISTYÖ JA TEEMAOPASTUKSET, KURSSIT JA TYÖPAJAT LAPSILLE JA NUORILLE

Keväällä 2008 järjestettiin Kartanossa kummitellee -opastuksia Tuomarinkylän kartanomuseossa. Kartanon kotitonttu (museolehtori Seija Haga) ja Valkoinen rouva (museolehtori Anna Fennilä) esittelivät kartanoelämää päiväkotilapsille. Lisäksi Lastenmuseossa järjestettiin huhtikuussa yhteistyössä musiikkipedagogi Satu Vallen kanssa vanhanajan lauluja ja leikkejä.

Vuoden 1808 muistoksi Suomen sodan tapahtumia käsiteltiin 2.–5.9.2008 Herttoniemen kartanolla otsikolla ”Krut, kanoner och konfekt” (Ruutia, kanuunoita ja konvehteja). Dramatisoiduilla aikamatkoilla eläydyttiin menneeseen roolileikkien ja tehtävien avulla. Pääroolien esittäjät tulivat Helsingin ruotsinkielisistä lukiosta. Aikamatkoihin osallistui noin 400 viidesluokkalaista, jotka olivat perehtyneet aiheeseen ennakkotehtävien avulla. Matkalla tutustuttiin sekä Knusbackan maatilan väkeen että Herttoniemen kartanon asukkaisiin. Hanke toteutettiin kaupunginmuseon, kulttuuriasiainkeskuksen, Svenska Odlingens Vänner i Helsingeförbundet ja Föreningen för Drama och Teater r.f:n yhteistyönä.

Toukokuussa järjestettiin Art nouveau -verkoston uuden *Jugendarkkitehdit maailmaa parantamassa* -multimediaateoksen julkaisemisen yhteydessä kaksi erilaista jugendarkkitehtuuria ja 1900-luvun alun yhteiskuntaa valottavaa teemaopastusta. Peruskoulun 4.–5. luokille pidettiin ”Talojen oudot olennot” -teemaopastus. Aluksi tutustuttiin Pohjolan taloon ja sen portaikkoon, minkä jälkeen oppilaat tutustuivat talon koristeistöön Art nouveau -verkoston tuottaman *Yökirjan* tehtävien avulla. Yläluokkien teemaopastuksessa katsottiin Kino Engelissä multimediaateos ja perehdyttiin sen jälkeen 1900-luvun alkupuolen kuuhuviin vuosiin Helsingin ja Suomen historiassa. Teemaopastukset suunniteltiin ja toteutettiin yhdessä kulttuuriympäristöyksikön kanssa.

Koulumuseossa pidettiin 13.10.–15.10. peruskoulun 5.–6. luokkien oppilaille suunnattuja arkeologian työpajoja.

”Pula-ajan parhaat niksit” -työpajaa järjestettiin Koulumuseossa kaksituntisena oppilaitosversiona, jossa pääpaino oli vaatehuollossa sekä keittiön pikku nikseissä. Nuoret opettelivat muun muassa parsimaan sukkaa. Pulapajaan osallistui tammi-kuussa kaksi ryhmää Stadian sosionomiopiskelijoita ja maaliskuussa kaksi yläkoululuokkaa Annantalon ”Hetimit” -kulttuurikurssiin liittyen.

Tehtaankadun ala-asteen koulun satavuotisjuhlan suunnittelun osallistuttiin antamalla asiantuntija-apua koulun historiaviik-

koa varten. Tammikuussa koulun kaikki luokat vierailivat museon eri toimipisteissä: Koulumuseossa vanhanajan oppitunneilla, *Horisontissa Helsinki*- tai *Yhtä juhlaa* -näyttelyssä sekä Kino Engelissä.

Draamapedagoginen yhteistyö Pakilan yläasteen kanssa jatkui. Yläluokkien oppilaat tuottivat Tuomarinkylän kartanomuseoon draamaopastuksia, joita seurasivat 20.–21.10. kaikki koulun seitsemäsluokkalaisten.

Helsingin kaupunginmuseon, Sinebrychoffin taidemuseon sekä muutaman pääkaupunkiseudun koulun ”Kadun varrella – Längs gatan” -museopedagoginen projekti jatkui. Projektissa tutkittiin ajanjaksoa 1880–1930 erityisesti arjen ja juhlan näkökulmasta. Kaupunginmuseon opetustiimistä projektiin osallistuivat museolehtorit Marjukka Sihvola ja Hilikka Vallisaari, jotka vierailivat Tukholman Hallwyl-museossa ja Mörbyn koulussa tutustumassa projektin sikäläiseen toteutukseen.

MUITA TEEMAOPASTUKSIA JA TYÖPAJOJA

- Pääsiäisaskartelua koko perheelle Lastenmuseossa 15.3.
- ”Skepparen i fotstocken” i Stadsmuseet 1.1–20.12.
- ”Det spökar i herrgården” i Domarby herrgårdsmuseum 1.2–30.3.
- ”Giraffen Finas äventyr” – en sagovandring i Barnmuseet 1.3–30.4.
- Hakasalmen huvilassa ”Kunnon kansalaiseksi?” -teemaopastuksia peruskoulun yläluokille ja lukioille suomeksi ja ruotsiksi
- ”På jakt av det förflutna” – en arkeologisk verkstad i Skolmuseet 4–6.11.2008
- ”Gammelmor Anna berättar Z. Topelius julsaga” i Sederholmska huset på 12.12.
- ”Kartanon lapsia” Tuomarinkylän kartanomuseossa loka-kuussa.
- *Yhtä juhlaa* -näyttelyssä juhlapukaiheisia teemaopastuksia peruskoulun yläluokille ja lukioille suomeksi ja ruotsiksi
- Ruiskumestarin talossa ”Elämää 1800-luvun Helsingissä” peruskoulun yläluokille, lukioille ja maahanmuuttajaryhmille
- ”Pikku Martan tarinoita” Ruiskumestarin talossa marras-kuussa
- ”Kippari jalkapuuissa” -teemaopastukset *Horisontissa Helsinki* -näyttelyssä peruskoulun 4.–6. luokille
- Joulukurssi koululaisille Lastenmuseossa 26.11.–17.12.
- Jouluskartelua koko perheelle Lastenmuseossa 30.11.
- Ruiskumestarin talon jouluopastuksiin osallistui 30.11.–19.12. museolehtoreiden johdolla aikuisryhmien lisäksi 58 suomenkielistä ja 12 ruotsinkielistä lapsiryhmää. Ruiskumestarin talon aukioloaika pidennettiin tilapäisesti 3.–21.12. klo 18:aan asti, jotta yksittäiset kävijät voisivat paremmin vierailla museossa. Lehtoreiden avuksi palkattiin kaksi tuntiopasta.

KESÄKURSSI TÖÖLÖNLAHDELLA

Kesäkurssi järjestettiin ensimmäistä kertaa Hakasalmen huvilan sivurakennuksen pienessä työpajatilassa kesäkuun alussa. Kurssille osallistui kymmenen 10–14-vuotiasta lasta. Viikon aikana kierrettiin Töölönlahtea ja perehdyttiin alueen kulttuuri- ja luonnonhistoriaan tutkimalla, ottamalla näytteitä, piirtämällä ja valokuvaamalla. Kurssilla vieraili ympäristökeskuksen asiantunti-

Polyteknikkojen kuoron serenadijukeboxi hurmasi kaikenikäiset naiset Sederholmin talossa Sofian päivänä.

Polyteknikkojen Kuoros serenadijukebox hänförde kvinnor i alla åldrar i Sederholmska huset på Sofiedagen.

On Sofia's Day, the serenade jukebox of the Polytechnic Choir charmed ladies of all ages in the Sederholm House.

ja Dan Sävel kertomassa alueen kasvillisuudesta. Kurssilaisilla oli ainutlaatuinen tilaisuus päästä Linnunlaulun Siniseen huvilaan, jonka asukkaat, taiteilijapariskunta Marja ja Jorma Helenius kertoivat talonsa ja Linnunlaulun mielenkiintoisista vaiheista. Samalla tutustuttiin heidän taiteeseensa. Pihan leikkimökki, jonka isäntäväki on rakentanut, herätti kurssilaisissa uteliaisuutta. Viikon aikana kurssilaiset ehtivät vielä suunnitella ja toteuttaa Töölönlahti-aiheisen lautapelin museoharjoittelija Johanna Rasin ohjauksessa. *Töölönlahden mysteeri* -niminen peli ehdittiin testata kurssin aikana.

AIKUISET: OHEISOHJELMA JA TYÖPAJAT

Museon suurista yleisötapahtumista Sofian päivää vietettiin 15.5. Katumuseossa, Sofiankatu 4:ssä ja Sederholmin talossa. Ohjelmassa oli muun muassa Circus Helsingin esityksiä, La Fiamma di Danzan renessanssitansseja ja askartelua. Tapahtuma keräsi yli 1 000 kävijää. Taiteiden yönä 22.8 järjestettiin Senaatintorin vuodelle 1968 omistetun suurkonsertin hengessä Sofiankadun museossa huippusuositettu 1960-luvun tempurata. Monikulttuurinen lastenmusiikkiorkesteri *Amura* villitsi Tuomarinkylässä. Taiteiden yö keräsi yhteensä lähes 4 000 kävijää. Adventin avaukseen, johon kuului muun muassa joulukadun avaus Kyllikki Forssellin johdolla, tiernapoikaesityksiä, vanhanajan joulupukki ja joulusatuja, osallistui huonosta säästä huolimatta lähes 1 000 henkilöä. Adventin avausta vietettiin Sofiankadulla, Sederholmin talossa, Tuomarinkylässä ja Ruiskumestarin talossa.

Helsinki-viikolla Sederholmin talossa järjestettiin ennätysuusion saavuttanut 1700-luvun kulttuurin viikko ja kustavilainen kahvila yhteistyössä Palmian kokous- ja juhlapalveluiden kanssa. Kahvila tarjosi historiallisiin resepteihin perustuvia leivonnaisia ja ajanmukaista musiikkia, muun muassa Bellmanin lauluja. Vajaan viikon aikana kävijöitä kertyi lähes 10 000, ja annoksia myytiin noin 4 000.

Kaupunginmuseo tuotti yhteistyössä Seurasaaren kansantanssijoiden kanssa *Ulrikan laulut ja tanssit* -nimisen musiikki-teatteriesityksen, joka herätti henkiin Helsingin seudun 1700-luvun aateliskartanot. Esitys tai sen osia nähtiin muun muassa *Les Lumières* -festivaalilla Suomenlinnassa ja Pariisissa, Kanneltalossa, Stoassa, museonystävien 20-vuotisjuhlassa, Espoon kaupunginmuseon 50-vuotisjuhlassa ja Svenska Litteratursällskapetissa sekä vuoden 2009 puolella vielä Malmitalossa ja "Kuningas saapuu Loviisaan" -tapahtumassa.

Tuomarinkylän kartanomuseon *Tyylikästä*-näyttelyssä järjestettiin kolmena sunnuntaina "Tyyliä tutuksi" -luentosarja. Heinolan kaupunginmuseon johtaja Kari-Paavo Kokki puhui täysille saleille.

Koulumuseon suosittuja lauluiltoja vetivät 10.4., 9.10. ja 4.12. Meilahden ala-asteen musiikinopettajat Kaisa ja Ari Pärnänen.

Taiteiden yönä tunnelma yltyi hulvattomaksi tuhansien kaupunkilaisten koetellessa taitojaan 60-luvun tempuradalla kaupunginmuseossa Sofiankadulla.

Under Konstens natt förvildades stämningen då tusentals stadsbor utmanade sin skicklighet på tricksbanan från 60-talet i stadsmuseet på Sofiegatan.

The Night of the Arts became a great party as thousands of townspeople tried their skills on the 1960s Trick Track in the City Museum on Sofiankatu.

Tänä vuonna pulpetteihin ahtautui noin 200 laulajaa. Sibelius-Akatemian oppilaskonsertteja pidettiin Tuomarinkylän museossa 9.3., 13.4., 12.10. ja 16.11. Kuulijoita oli toistasataa.

Aurora Karamzinin 200-vuotissyntymäpäivän kunniaksi järjestetyllä Aurora-viikolla kaupunginmuseo tarjosi 3.8. "Aurora Karamzin, helsinkiläisten hyväntekijä" -kävelykierroksen Hakasalmen huvilalta Töölönlahden rantaa pitkin Diakonissalaitoksen museolle. Kierros uusittiin 29.8. osana valtakunnallisen liikuntapäivän ohjelmaa.

Kaupunginmuseo osallistui taas elokuussa Helsingin juhla- viikkojen *Runokuu*-festivaaliin yhteistyössä kaupunginkirjaston ja Nuoren Voiman Liiton kanssa. Museolehtori Sauli Seppälä opasti Kallion historiakävelyllä, jolla oli runoilijavierana Aulikki Oksanen. Yksikönpäällikkö Anne Mäkinen kertoi arkkitehtuurista runollisella arkkitehtuurikävelyllä Eirassa ja runoilijana oli Peter Mickwitz.

Koulumuseossa oli syyskuussa toistamiseen "Pula-ajan parhaat niksit" -työpaja, jossa yleisö sai kokeilla sukanparsimista, kirjekuorien kääntämistä ja muita jo unohtuneita säästöniksejä. Lokakuussa Koulumuseossa esiteltiin Helsingin kivikautta arkeologian työpajassa ensi kertaa myös aikuisille.

Sederholmin talon *Yhtä juhlaa* -näyttelyssä pidettiin laaja luentosarja, jossa kerrottiin helsinkiläisen juhla- ja tanssitaiteen tunnetuista ja tuntemattomista piirteistä. Juhlatapojen jatkuva muutos ja Helsingin monikulttuurisuus otettiin aihevalinnoissa huomioon. Lisäksi järjestettiin lukuisia juhlatapoihin liittyviä työpajoja: "Pöytä koreaksi" yhteistyössä Marttojen kanssa, "Kutsuja ja konvehteja" ja "Aikuisen naisen kauneusvinkit". Marraskuussa oli "Kodin tekstiilit juhla- ja tanssitaiteeseen" -vinkkipaja, jossa museon tekstiilikonservaattori ja tutkija neuvoivat kodin vanhojen tekstiilien säilytyksessä ja huollossa.

Yhtä juhlaa -näyttelyssä pidettiin myös eläkeläisille muistelutuokioita, joissa muisteltiin kahvin ääressä työpajaohjaajan ja museolehtorin kanssa eri vuodenaikojen ja elämänvaiheiden juhlaa ja niihin liittyviä hauskoja tai noloja sattumuksia. Kokeiluonteisesti aloitetut muistelutuokiot saivat pian vakiintuneen osallistujakunnan, mutta joka kerralla mukaan tuli myös uusia muistelijoita.

Kaupunginmuseon arkeologin ohjelma kiinnosti paljon yleisöä. Kävelykierroksia tehtiin Vanhassakaupungissa ja Pirkkolan I maailmansodan aikaisilla linnoituksilla ja Arkeologian päivien yhteydessä tehtiin 6.9. pyöräretki Vantaanjoen varren arkeologisille kohteille, muun muassa keskiaikaisille kyläpaikoille ja rautakaivoksille.

Kuvakokoelmien tutkijat luennoivat muun muassa Taideteollisessa korkeakoulussa rikospaikkavalokuvauksen ja nykytaiteen yhtymäkohdista, Helsingin historiasta Helsingin kaupungintalossa *Missä kuljimme kerran* -näytelmän harjoituksissa sekä erilaisille aikuisryhmille Signe Branderista, venäläisyydestä Helsingissä ja kaupungin musiikkielämän vaiheista.

Kaupunginmuseon ja Seurasaaren kansantanssijoiden yhteistutkimus *Ulrikan laulut ja tanssit* herätti henkiin 1700-luvun Helsingin seudun kartanoiden herrasväen ja rahvaan.

Samproduktionen av stadsmuseet och folkdansgruppen Seurasaaren kansantanssijat, *Ulrikan laulut ja tanssit* ("Ulrikas sånger och dans"), väckte till liv herrskap och allmoge från 1700-tals-herrgårdar i Helsingforsnejen.

Ulrikan laulut ja tanssit ("Ulrika's Songs and Dances"), a collaboration between the City Museum and the Seurasaari Folk Dancers, brought the 18th century Helsinki gentlefolk and peasantry back to life.

JULKAISUTOIMINTA

MUSEON VUOSIKIRJA NARINKKA

Kaupunginmuseon vuosikirja *Hauraita muistoja Helsingin hautausmailta* johdattaa helsinkiläisvainajien leposijoille aina 1500-luvulta lähtien ja tutustuttaa lukijan myös hautauskulttuuriin ja hautakivien taakse kätkeytyviin kiehtoviin tarinoin. Helsingin hautausmaat ovat ainutlaatuisia muistamisen paikkoja, joilla on paljon kerrottavaa nykyajan kaupunkilaisille. Julkaisun on kirjoittanut tutkija Marja Pehkonen, joka on perehtynyt helsinkiläisiin hautausmaihin vuosikymmenien ajan.

TUTKIMUKSIA JA RAPORTTEJA

”Tutkimuksia ja raportteja” -sarjan osana 1/2008 museo julkaisi Ulla-Maija Laurilan tutkimuksen *Vapaahetkien kuluksi. Siirtolapuutarhat maailmansotien välisen ajan Helsingissä*, joka vie helsinkiläisten siirtolapuutarhojen ensivuosisikymmeniin ja kertoo siirtolapuutarhojen suunnittelusta, alkuperäisistä piirteistä ja suunnittelua ohjanneista ihanteista. Teoksen kuvitus on pääosin ennen julkaisematonta.

Tutkimuksia ja raportteja 2/2008 oli tutkija Eva Packalénin laatima *Herttoniemi. Kylä, kartano, kaupunginosa* -teos, joka valaisee Herttoniemen historiaa usean vuosisadan ajalta. Herttoniemi on sekä Helsingin vanhimpia kyliä että kaupungin ensimmäisiä lähiöitä. Yhteistyössä Herttoniemi-seuran kanssa toteutettuun julkaisuun sisältyvät myös museolehtori Anna Finnilän ja dosentti Anna-Maria Åströmin yhteisartikkeli ja VT Jari Sedergrenin artikkeli.

MUUT JULKAISUT

Vuosisadan ratikkamatka

Ratikkamuseon uuteen näyttelyyn liittyvässä julkaisussa Jari Harjun, Sauli Seppälän, Hilikka Vallisaaren ja Ritva Mannermaan artikkelit vievät ratikan kyydissä Helsingin historiaan ja kaupunkikulttuuriin.

Kari Hakli – Helsinki 1967–1977

Eteenpäin-valokuvanäyttelyyn liittyvän kirjan toimittivat Jari Harju ja Riitta Pakarinen. Teoksen 262 valokuvaa ovat edustava läpileikkaus Kari Haklin kaupunginmuseolle tekemästä monivuotisesta dokumentointityöstä. Haklin kuvista painatettiin myös postikortteja.

Digging around in Helsinki's past

Kertomusvuonna kahdesti palkittu *Helsinki Helsingin alla – kaupunkiarkeologiaa sarjakuvina* ilmestyi vuoden lopussa myös englanninkielisenä käännöksenä, joka tehtiin yhteistyössä Helsingin yliopiston englannin kielen laitoksen kanssa.

Kajsaniemi-polka

– pianomusiikkia romantiikan ajan Helsingistä

Kaupunginmuseo julkaisi ensimmäisen itse tuotetun äänilevynsä, joka sisältää ennen levyttämättömiä 1800-luvun pianokappaleita museon ja Kansalliskirjaston kokoelmista. Kepeät polkat, galopit ja masurkat lennättävät kuulijan 1800-luvun puolivälin Helsinkiin, salonkien pyörteisiin ja musikoiden elämäntiloihin, jotka tarjoavat hilpeän retken unohtuneeseen kulttuuri-

historiaan. Musiikin valitsi ja taustoitti tutkija Jere Jäppinen, joka myös tuotti äänitteen. Yhteistyökumppanina oli Helsingin ammattikorkeakoulun Stadian musiikin koulutusohjelma, jonka opiskelija Gustav Nyström tarttui innokkaasti tuntemattoman ohjelmiston haasteisiin.

Uusi esite johdattaa turistit jugend-Helsinkiin

Kaupunginmuseo tuotti yhteistyössä Suomen rakennustaiteen museon, Helsingin kaupungin matkailutoimiston ja Helsingin kaupungin liikennelaitoksen kanssa kahdeksalla kielellä julkaisun esitekartan, joka johdattaa turistit Helsingin jugendaarteiden luo. Museon tutkijoiden laatimat kävely- ja raitiovaunureitit esittelevät ydinkeskustan ja Etelä-Helsingin jugendkohteita. Esite julkaistaan myöhemmin myös verkossa.

Joulukalenteri

Museo julkaisi historiallisen joulukalenterin, jonka aiheena on Ruiskumestarin talo ja sen asukkaiden talviset askareet ja jouluvalmistelut 1800-luvun puolivälissä.

Sofia-lehti

Museon asiakaslehti *Sofia* ilmestyi kertomusvuotena kaksi kertaa. Uusien näyttelyiden lisäksi artikkelit esittelivät muun muassa museon työpaja- ja musiikkitoimintaa sekä museotyön muutoksia.

VERKKOTUOTANTO

Uusia verkkosivuja valmistui 404 normaalin ylläpidon ja päivitysten lisäksi. Henkilökunnan puhelinluettelo siirtyi numerot.hel.fi-palveluun. Johtokunnan päätösasiakirjoja alettiin julkaista portaalijärjestelmässä loppuvuodesta. Museon verkkosivuilla oli kertomusvuonna 2 055 933 osuaa.

Verkkonäyttelyitä valmistui kolme. Vuoden alussa julkistettiin *Yhtä juhlaa* -näyttelyyn liittyvä *Mustaa & valkoista*, joka esittelee mustien ja valkoisten vaatteiden käyttöä ja symboliikkaa ihmiselämän suurissa juhlissa aikojen ja muotien vaihtuessa. *Siirtolapuutarhat*-verkkonäyttely esittelee yhdeksän helsinkiläistä siirtolapuutarhaa. Signe Branderin panoraamavalokuvista kootua suosittua verkkonäyttelyä täydennettiin Kallion kaupunginosaan liittyvällä osiolla.

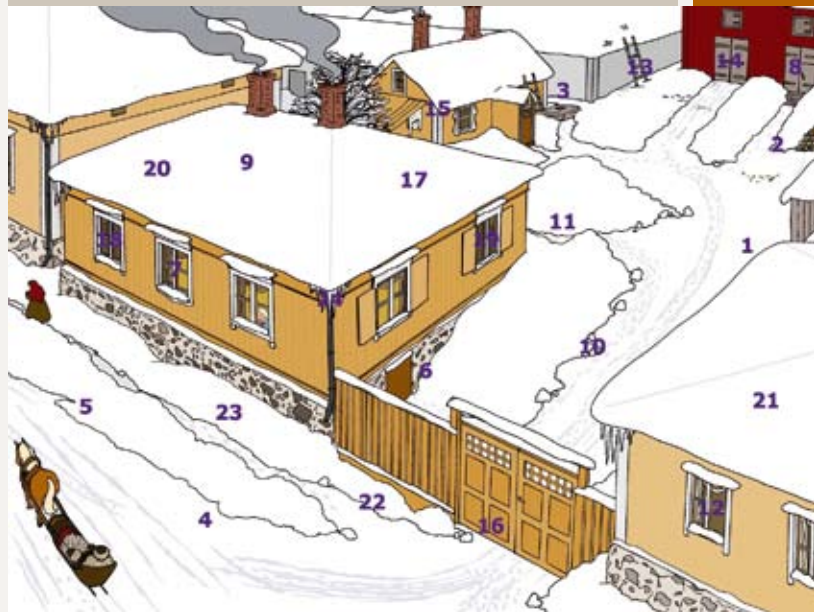
KUVAKOKOELMAPALVELUT

KUVA-ARKISTO

Kuva-arkisto oli auki yleisölle 470 tuntia (edellisvuonna 435) asiakaspäivinä maanantaisin ja torstaisin. Ulkomaisia ja muualta Suomesta tulevia asiakkaita sekä yhteistyökumppaneita palveltiin myös muina päivinä. Virka-ajan puitteissa on palveltu asiakkaita sähköpostitse ja puhelimitse.

Kertomusvuonna palveltiin 1 050 asiakasta (edellisvuonna 1 023). Kuvia toimitettiin 5 180 (4 327), näistä sähköisesti 1 405 (1 048). Käyttömaksuja perittiin 133 kuvasta (187).

Kuva-arkiston kuvia käytettiin väitöskirjoissa, opinnäytteissä, tutkimuksissa, yhdistysten ja yritysten historiikeissa, lehdistössä, mainonnassa, teatterilavastuksissa, televisio-ohjelmissa ja dokumenttielokuvissa. Kuvia tilattiin yksityiskäyttöön paljon edellisvuotta enemmän.

Tuttuun tapaan kuva-arkistoon tutustui opiskelijaryhmiä Helsingin yliopistosta ja ammattikorkeakouluista. Uusi vierailijaryhmä oli maahanmuuttajanaisten kotouttamisryhmä.

KUVALAITOS

Museon kuvalaitos valmistaa kuvat museon näyttelyihin, julkaisuihin, tietokantoihin ja arkistoon, tiedotuksen ja markkinoinnin tarpeisiin sekä kuva-arkiston asiakkaille. Yhä suurempi osa kuvista on digitaalisia. Kuvalaitos kehittää digitointiprosessia vastaamaan paremmin käyttäjien tarpeita. Asiakkaat kiittävät kuvatoimitusten nopeutta, koska kuvat saa viikossa tai nopeammin.

Kuvakokoelmien digikuvan ominaisuuksiin perehtynyt tutkija on toiminut museoiden, arkistojen ja kirjastojen asiantuntijoiden perustamassa Digiringissä, jossa kokemuksia ja osaamista vaihtamalla kehitetään kuvien digitoinnin käytäntöjä.

KIRJASTO

Helsingin kaupunginmuseon kirjaston kokoelmat käsittävät lähinnä museoammattillista tutkimuskirjallisuutta sekä museoesineiksi luokiteltuja kirjoja. Kirjasto palvelee kirja- ja lehtikokoelmiensa sekä tietokantojensa avulla museon työntekijöitä. Museon ulkopuolelle aineistoa ei lainata, mutta kirjasto antaa kaupungin historiaa koskevaa tietopalvelua.

MUSEOKAUPPA

Museokaupan asiakasmäärä oli kertomusvuonna 49 564 (2006: 43 707). Kauppa on vakiinnuttanut asemansa Helsinki-aiheisen kirjallisuuden ja lahjatavaroiden myyntipisteenä. Museon omien julkaisujen lisäksi tarjolla on muun muassa Helsingin kaupunginosayhdistysten ja kaupungin virastojen julkaisuja. Kaupunginmuseon julkaisuja ja muita tuotteita myydään myös museon muissa toimipisteissä. Lisäksi kaupunginmuseon julkaisuja myy Akateeminen kirjakauppa.

Juho Nurmi

Museo osallistui Degerön valtakunnallisesti merkittävän kartanoalueen kaavoitukseen. Kartanon arvokkaassa puistossa on monia vanhoja rakennuksia kuten kuvan kaivokatos.

Museet deltog i planläggningen av det på riksnivå betydelsefulla herrgårdsområdet i Degerö. I herrgårdens värdefulla park finns många gamla byggnader, såsom brunnstaket på bilden.

The museum participated in the zoning of the nationally important area of the Degerö Manor. The grounds of the manor feature several historical buildings, such as the well canopy shown in the photo.

Juho Nurmi

Rahatoimiston upean jugendtyylisen pankkisalin muuttaminen ravintolaksi tilan kulttuurihistoriallista arvoa kunnioittaen on ollut vaikeaa.

Att omvandla Drätselkontorets magnifika banksal i jugendstil till en restaurang och tillika visa uppskattning för lokalens kulturhistoriska värde har varit svårt.

Converting the impressive Art Nouveau bank hall of the Finance Office into a restaurant without violating the cultural and historical values of the property has not been without difficulties.

MAAKUNTAMUSEO

KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMINEN JA RAKENNUSSUOJELU

Rakennussuojelun ja kulttuuriympäristön asiantuntijapalvelut ovat kaupunginmuseon kulttuuriympäristöyksikön keskeisiä toimintoja Helsingissä ja maakuntamuseon toimialueella. Rakennussuojelutyötä tehdään vuorovaikutteisesti yhteistyössä muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Korjaushankkeet ja asemakaavojen valmisteluun osallistuminen ovat yksikön perustyötä, jossa museon rakennustutkijat ja -konservaattori sekä arkeologi ovat mukana määrittämässä suojelutavoitteita ja valvomassa tavoitteiden toteutumista. Asiantuntijatoiminnan osana yksikkö antaa puhelin- ja verkkoasiakkaille kaupungin rakennuksia ja historiaa koskevaa tietopalvelua sekä korjausneuvontaa ja välittää alan taitajien yhteystietoja.

Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan maakuntamuseo solmi Museoviraston kanssa yhteistyösopimuksen kulttuuriympäristön vaalimisesta 16.6.2008. Sopimus selkeyttää entisestään museoviranomaisten työnjakoa. Sopimuksen solmimisen jälkeen kaupunginmuseo antaa maankäytön suunnitteluun liittyvät viranomaislausunnot rakennetun kulttuuriympäristön ja myös Helsingin muinaisjäännösten osalta.

Kertomusvuonna yksikköön palkattiin uusi rakennustutkija aikaisempien kolmen lisäksi. Yksikössä oli vakinaisen henkilökunnan lisäksi korkeakouluharjoittelija (4 kk), rakennuskonservaattori (2,5 kk) ja määräaikaisia tutkijoita seitsemän kuukauden ajan.

Kaupunginmuseo osallistuu sellaiseen maankäytön suunnitteluun, johon liittyy kulttuurihistoriallisia arvoja. Lukuisiin kaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmiin on vastattu antamalla joko lausunto, muistio tai suullinen kommentti. Kulttuuriympäristöyksikössä laadittiin kaikkiaan 331 rakennettuun ympäristöön ja rakennussuojeluun liittyvää lausuntoa ja muistiota. Asiantuntijalausuntoja oli 135 kappaletta, joiden lisäksi yksikkö valmisteli johtokunnalle 20 lausuntoa. Helsingissä kaavoituksesta ja siihen liittyvistä suojelutavoitteista annettiin 31 lausuntoa, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten muutos- tai purkuluvista oli 67 lausuntoa. Maakuntamuseon toimintalueelta annettiin kaikkiaan 37 lausuntoa, joista 23 liittyi kaavoitukseen ja 14 rakennus- tai purkulupiin. Muistioita ja selvityksiä laadittiin kaikkiaan 176 kappaletta.

Uudenmaan ympäristökeskuksen vuosittain jaettava entistämisyavustusta koskevia hakemuksia oli Keski-Uudenmaan alueelta lausunnolla 40 kappaletta. Museo lausui maakuntamuseon toimialueelta tulevista hakemuksista, lukuun ottamatta Vantaata ja Espoota, joissa on omat rakennustutkijat. Kaupunginmuseo myös valvoi ne kohheet, joille ympäristökeskus myönsi avustuksia. Museovirastosta oli lausunnolla 38 hakemusta.

HELSINKI

Kaupunginmuseon johtokunta lausui muun muassa Sörnäistenniemen asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksesta, Tukutorin asemakaavan muutosehdotuksesta ja Munkkiniemen

Ritokalliontien alueen asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksesta sekä Vallilanlaakson joukkoliikennekadusta.

Vuoden aikana museo antoi lausuntoja kaupunkisuunnitteluvirastolle useista tärkeistä maankäyttösuunnitelmista. Esillä olivat Isonnevantien alue, joka on osa Etelä-Haagan yleiskaavassa kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokkaaksi määriteltyä aluetta, ja asemakaavamuutos Haartman-instituutin tontilla, jolla ovat entiset Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan teoreettiset laitokset. Museon edustaja osallistui valtakunnallisesti merkittävän Degerön kartanoalueen asemakaavan valmisteluun. Kartanoalueella on myös maisemallisesti ja puistohistoriallisesti arvokas kartanopuisto. Lisäksi kaupunginmuseo kommentoi useita kaavamuutoksia kaupunkisuunnitteluvirastolle ja antoi asiantuntija-apua niin rakennetun kulttuuriympäristön kuin arkeologian alueelta, esimerkiksi Pohjois-Vuosaaren asemakaavaluonnos.

Katajanokanlaituri 2:n hotellihankkeen asemakaavasta kaupunginmuseo lausui osallistumis- ja arviointivaiheessa sekä luonnosvaiheessa. Museon kannanotot Herzog & de Meuronin luonnossuunnitelmien mukaisesta hotellihankkeesta olivat kriittiset, eikä hanketta puollettu. Hankkeen vaikutuksia kulttuuriympäristöön ei ollut tutkittu.

Helsingin kulttuurihistoriallisesti arvokkaat puistot olivat laajalti esillä kuluneena vuotena. Valtakunnallisesti merkittävän Kaisaniemen puiston kaavahankkeessa oltiin mukana. Museon edustaja oli osallisena rakennusviraston vetämässä Arvoympäristöt-työryhmässä. Työryhmän työn tulokset rakennusvirasto julkaisi kirjana *Katu- ja puisto-osaston hallinnassa olevien arvoympäristöjen määrittely ja toimenpiteet*. Ohjaustyöryhmistä, joissa rakennustutkija oli mukana, mainittakoon Herttoniemen kartanopuiston ja rantapuiston sekä Puotilan kartanopuistojen alueelle laadittujen hoito- ja kehittämissuunnitelmien ohjaustyöryhmät ja Vallilan siirtolapuutarhan alueen historiallisen selvityksen, kehittämisperiaatteiden ja -ohjeiden ohjaustyöryhmä.

Itä-Helsingin saariston asemakaavoituksen käynnistymisen takia alueen rakennuskannan ja kulttuuriympäristön inventoinnin päivitys alkoi kesällä yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Sipoon liitosalueen ja Vantaan kiilan yhdistäminen Helsinkiin tapahtui 1.1.2009. Sipoon liitosaluetta koskevia selvityksiä, inventointeja ja muuta saatavilla olevaa materiaalia kerättiin ja kartoitettiin syksyllä 2008. Rakennustutkijat ja arkeologi kävivät tutustumassa alueeseen syyskuussa.

Rakennusvalvontavirastolle annetut lausunnot käsittelivät kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten laajennus- ja muutoshankkeita sekä korjausrakentamista. Laajennushankkeista mainittakoon Lastenklonikka ja korjaushankkeista Pelastusarmeijan temppele ja kadettikoulu Uudenmaankadulla. Museo lausui myös Hämeentie 19:n, entisen OTK:n päärakennuksen, kunnostuksesta sekä muutoksista entisen Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomen rakennuksissa, joista laadittiin myös suojelutavoitteet.

Esillä oli myös useita ullakko-, hissi- ja ikkunahankkeita. Ullakkohankkeista museo antoi yhdeksän ja ikkunoiden uusimisesta tai korjauksesta 11 lausuntoa. Kaupunginmuseon edustaja osallistui kaupunkikuvaneuvottelukunnan työskentelyyn ullakojen rakennuslupia käsitellessä.

KAUPUNGIN OMISTAMAT KULTTUURI-HISTORIALLISTA ARVOKKAAT RAKENNUKSET

Helsingin vanhan kaupunginosan niin sanottujen Torikorttelien elävöittämiseen liittyvien Jugendsalin ja entisen Rahatoimiston tilojen muutosten suunnittelu ja osallistuminen alueen ympäristösuunnitelman ohjaustyöryhmän työskentelyyn työllistivät merkittävästi kulttuuriympäristöyksikköä. Jugendsalin muutos kahvilaksi tehdään pienehköin muutoksin, sitä vastoin Rahatoimiston salin siirtyminen ravintolakäyttöön vaatii suuriakin muutoksia, jotka on ollut vaikea sovittaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen saliin. Valter Jungin suunnitteleman *Rahapuu*-lasimaalauksen säilyttäminen salissa on kohdannut vastustusta.

Myös Sunnin ja Kiseleffin kiinteistöjen korjauksen suunnittelu käynnistyi. Museon edustajat ovat olleet näissä kaikissa mukana antikvaarisena valvojana, kuten myös Pohjoisesplanadi 5:ssä yksityisen omistamassa Lampan talossa, johon suunnitellaan hotellia.

Kaupunginmuseo oli mukana muun muassa Kauppatorin kupeessa sijaitsevan Vanhan kauppahallin hankesuunnittelussa. Kuluvana vuotena aloitettiin myös 1960-luvun lopulla ravintolaksi muutetun Puotinkylän kartanon ja Hämeentien varrella Arabiassa sijaitsevan 1870-luvulla valmistuneen *Bokvillan*-nimisen huvilan hankesuunnittelu.

Kouluihin liittyviä hankesuunnitelmia ja erityyppisiin taloteknisiin ja ilmanvaihdon perusparannuksiin liittyviä korjauksia oli esillä muun muassa Herttoniemen ala-asteen koulussa, Svenska Norsenissa, Kulosaaren ja Meilahden ala-asteella sekä Helsingin Suomalaisessa Yhteiskoulussa.

Suurista julkisivukorjauksista kaupunginmuseo on ollut mukana 1930-luvulla valmistuneen Kansakoulukatu 3:n julkisivujen ja alkuperäisten metalli-ikkunoiden korjaustyössä.

Kaupunginmuseon oman näyttelykohteen Työväenasuntomuseon peruskorjaus alkoi keuhällä 2008 ja työt valmistuivat loppuvuodesta. Korjaus käsitti lähinnä pintojen konservointia ja joidenkin huoneiden tapetointia ja maalausta, lämmitysjärjestelmän uusimista, sähköistyksen ajantasaistamista, julkisivujen ja ikkunoiden kunnostamisen ja maalaamisen sekä peltikaton maalaustyön.

Kaupunginmuseo on ollut myös toukokuussa valmistuneen Korkeasaaren ravintolan peruskorjaushankkeessa mukana. Kaupunginmuseo osallistui ja kommentoi Yrjönkadun uimahallin 80-vuotisjuhlija varten tehtyjä korjauksia.

TYÖRYHMÄT

Rakennustutkijat olivat jäseninä useissa työryhmissä, kuten ullakkotyöryhmässä, kaupungin hissiprojektin ohjausryhmässä ja kaupunkisuunnitteluviraston teettämän konsulttityön *Kruununhaan hissit* ohjausryhmässä. Myös Etu-Töölön korjaustapaohjeita työstäneessä työryhmässä oltiin mukana.

Yksikönpäällikkö oli jäsenenä työryhmässä, joka valmisti Helsingin arkkitehtuuripoliittisen ohjelman jatkoa. *Helsingin arkkitehtuuripoliittisen ohjelman toimenpideosa* valmistui 3.12.2008.

Kulttuuriympäristöyksikön yhteistyö kaupunkisuunnitteluviraston ja rakennusvalvontaviraston kanssa jatkui muun muassa yhteisin palaveroin.

Martta ja Ragnar Ypyän suunnittelema, vuonna 1963 valmistunut Pohjoismaiden Yhdyspankin koulutuskeskus, nykyinen Kokoushotelli Rantapuisto Vuosaarella suojellaan myös sisätiloiltaan, jotka ovat säilyneet poikkeuksellisen hyvin. Kuva on hotellin aulasta.

Nordiska Föreningsbankens skolningscentrum i Nordsjö, som ritades av Martta och Ragnar Ypyä, stod färdigt år 1963 och numera inrymmer konferenshotellet Rantapuisto, ska skyddas även invändigt där lokalerna bevarats exceptionellt väl. Bilden är tagen i hotellets aula.

The Training Centre of the Nordic Union Bank, designed by Martta and Ragnar Ypyä and finished in 1963, is currently serving as conference hotel Rantapuisto in Vuosaari, and will be protected in the future. The protection also encompasses the interior, which has been preserved remarkably well. The photograph is from the lobby of the hotel.

ARKEOLOGIA

Vuoden aikana töissä oli vakituisesti yksi arkeologi. Yksi konservattori konservoi puoli vuotta löytöjä. Arkeologi avusti muita tutkijoita maankäytön suunnitteluun liittyvissä lausunnoissa arkeologisten kohteiden osalta. Kesän alussa Museoviraston kanssa solmittu yhteistyösopimus Helsingin arkeologisen kulttuuriperinnön vaalimisesta toi runsaasti uusia tehtäviä lausuntojen ja muiden viranomaistöiden muodossa.

Metropolia-ammattikorkeakoulun kanssa jatkettiin "Urbaani luovuus" -hankkeen puitteissa Arabianrannan matkailuveltoiman lisäämistä alueen paikallisportaalin avulla. Vanhankaupungin arkeologisen puiston suunnittelu alkoi pysyvän informaatiojärjestelmän esisuunnittelulla.

ALUEELLINEN TOIMINTA: KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMINEN KAUNIAISISSA, TUUSULASSA, JÄRVENPÄÄSSÄ, KERAVALLA, NURMIJÄRVELLÄ JA HYVINKÄÄLLÄ

Helsingin kaupunginmuseo on Keski-Uudenmaan maakuntamuseo ja palvelee toimialueensa (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniaiainen, Tuusula, Järvenpää, Kerava, Nurmijärvi, Hyvinkää) museoita asiantuntijaorganisaationa. Kulttuuriympäristön hoidon ja rakennussuojelun viranomaistoimintaa museo hoitaa kaikissa kunnissa paitsi Vantaalla ja Espoossa.

Kulttuuriympäristöyksikön tutkijat laativat kaavoituksen pohjaksi suojelutavoitteita ja määrittelivät usean kohteen kulttuurihistoriallisen arvon. Maakuntamuseo osallistui asiantuntijana Vanhankylän kartanon ja pytingin korjauksen suunnitteluun. Tuusulassa käynnistyi Hyrylän kasarmialueen osayleiskaavoitus. Aiemmin Museoviraston valvonnassa ollut puolustusvoimain käytössä ollut alue siirtyi maakuntamuseon vastuulle.

Maakuntamuseo antoi useita lausuntoja Keravan ja Nurmijärven asemakaavoista. Lisäksi museon edustaja on ollut osallisena Nurmijärven rakennuskulttuurin inventoinnin ohjaustyöryhmässä.

Alueelliseen museotyöhön kuuluu Keski-Uudenmaan museoiden tukeminen ja kulttuuriympäristön vaaliminen. Kaupunginmuseon rakennuskonservaattorit Jaana Perttilä ja Aura Kivilaakso katsastavat Nurmijärven museon rakennuksia museonjohtaja Leena Koskelan opastuksella.

Till det regionala museiarbetet hör stödandet av Mellersta Nylands museer och vårdande av kulturmiljön. Stadsmuseets byggnadskonservatorer Jaana Perttilä och Aura Kivilaakso besiktar byggnaderna vid Nurmijärvis museum under ledning av museichef Leena Koskela.

Regional museum work includes supporting the various museums in the Keski-Uusimaa region and fostering the cultural environment. Building conservators Jaana Perttilä and Aura Kivilaakso from the City Museum examining the buildings of the Nurmijärvi Museum with Museum Director Leena Koskela.

Ulla Teräs

ALUEELLINEN MUSEOTYÖ

Maakuntamuseona Helsingin kaupunginmuseon tehtävä on kehittää ja tukea museotoimintaa Keski-Uudenmaan alueella. Alueellisen toiminnan painopisteistä ja tavoitteista nelivuotiskaudeksi 2007–10 on neuvoteltu Museoviraston kanssa.

Kuluneena vuonna keskeistä on ollut alueen museoiden verkoston päivittäminen. Maakuntamuseotutkija kiersi alueen museoita ja keräsi tietoa niiden tarpeista. Kaikkiaan alueella toimii lähes kuusikymmentä kulttuurihistoriallista museota. Useiden ammatillisesti hoidettujen museoiden lisäksi on runsaasti pieniä erikois- ja paikallismuseoita, joita ylläpidetään vapaaehtoisin voimin. Käyntejä paikallismuseoissa kertyi yhteensä 40.

Ajankohtaisista asioista tiedotettiin alueen museoille sähköpostitse ”Maakuntamuseo tiedottaa” -kirjeellä. Monipuolista neuvontaa tarjottiin paitsi museoille myös kokoelmia omistaville yrityksille ja yhteisöille. Maakuntamuseo toimi asiantuntijatukena muun muassa seuraavissa hankkeissa: Pelastusarmeijan museon muutto ja esinekokoelmien luettelointi, Paulig Oy:n historiallisten kokoelmien inventointi, Helsingin Suojeluskuntapiirin Perinnehuone sekä Ebeneser-säätiön Lastentarhamuseon perusnäyttelyn uudistaminen. Pysyvänä asiantuntijana maakuntamuseo on ollut mukana Kuurojen museon ja Näkövammaismuseon toimikunnissa.

Museoiden yhteistyötä edistettiin järjestämällä koulutuksia. Ideatreffit pidettiin Koulumuseossa 15.4. Museo-opetuksesta vastaaville työntekijöille suunnatussa tapaamisessa keskusteltiin museopedagogiikan hyvistä käytännöistä erityisesti kulttuurihistoriallisten museoiden näkökulmasta. Ryhmätyöskentelyn lisäksi ohjelmaan sisältyi pula-ajan työpaja. Osallistujia oli 29.

Koko maakunnan museoväen yhteiseen Uudenmaan museopäivään kokoonnuttiin 6.10. Kulttuuritehdas Korjaamolle. Asiantuntija-alustusten teemoina olivat yhteistyö, verkostot ja kumppanuudet. Päivän päätteeksi tutustuttiin uudistuneeseen Ratikkamuseoon ja kulttuurikeskuksen muihin tiloihin. Tilaisuuteen osallistui peräti 94 henkeä.

Museoviraston myöntämää harkinnanvaraista valtionavustusta sai alueelta neljä museota: Näkövammaismuseo haastattelulaitteiden hankintaan, Muoviyhdistys ry:n ylläpitämä MuoviSuomi-museo kokoelmien luettelointiin ja valokuvaamiseen sekä Järvenpään ja Keravan taidemuseot.

TUTKIMUS, INVENTOINNIT JA SELVITYKSET

ARKEOLOGIA

Vuoden 2008 alkupuolella valmistuivat tulvavesiviemärin ja useiden kaukojäähdytys- ja kaukolämpöputkikaivantojen valvontakertomukset (Esplanadin puisto 2005–2006, Eteläesplanadi–Unioninkatu 2005–2006, Yliopistonkatu–Unioninkatu 2005–2006, Mariankatu–Kirkkokatu 2006, Hallituskatu–Ritarikatu 2007 ja Rauhankatu 2007). Pääosa muusta työpanoksesta meni Vanhankaupungin löytöluettelon muokkaamiseen.

KAUPUNKIKANSATIEDE

Kaupunginmuseo toteutti toimintavuonna yhden kaupunkikansatieteellisen yleisökyselyn. Kangasalla sijaitseva tieliikenteen valtakunnallinen erikoismuseo Mobilia ja Helsingin kaupunginmuseo keräsivät tietoja suomalaisten koulumatkoista. ”Koulutiellä”-kysely liittyi Mobilian maaliskuussa 2009 avautuvaan samannimiseen näyttelyyn. Kaupunginmuseo toteutti kyselyn *Digium Enterprise* -tutkimusohjelmalla. Vastauksia saatiin lähes 600, joista noin 300 kertoi helsinkiläisten koulumatkoista eri aikoina.

Kansatieteen oppiaineen kanssa toteutettiin kertomusvuonna yhteistyö, jossa dokumentoitiin huvilaelämää Laajasalon Itä-Jollaksessa. Haastattelu- ja valokuva-aineisto tallennettiin museon kokoelmiin. Dokumentointihanke täydentää alueen rakennushistoriallista inventointia.

Helsingin yliopiston merihistorian ja museologian oppiaine dokumentoi syksyllä 2008 Länsisatamaa juuri ennen satamatoimintojen siirtoa Vuosaareen. Haastattelu- ja valokuva-aineisto liitetään museon kokoelmiin.

RAKENNUSKULTTUURIN TUTKIMUS

Ulla-Maija Laurilan tutkimus *Vapaahetkien kuluksi. Siirtolapuutarhat maailmansotien välisen ajan Helsingissä* julkaistiin Helsingin kaupunginmuseon ”Tutkimuksia ja raportteja” -sarjassa.

Hilla Tarjanteen tekemä Laajasalon ennen vuotta 1940 valmistuneen rakennuskannan inventointi valmistui loppuvuodesta. Hankkeeseen sisältyi myös erityyppisten huviloiden sisätilojen inventointi ja valokuvadokumentointi, jonka teki museon valokuvaaja. Helsingin yliopiston kansatieteen opiskelijat tekivät kenttätöjälleen Laajasalon huvila-alueella. Sen tulokset sekä inventointi- ja kuvausprojekti ovat osa laajempaa Laajasalon huvilakulttuurin tutkimusta, joka julkaistaan kirjana 2009.

Museo teetti konsulttityönä esitutkimuksen rakennuskulttuuritietokantaan mahdollisesti lisättävästä karttakäyttöliittymästä. Kulttuuriympäristöyksikön tutkijoita osallistui prosessiin eri vaiheissa.

Kaupunginmuseo toteutti yhteistyössä Mobilian kanssa kyselyn koulutiemuistoista. Kuvassa poliisi auttaa koulu-laisia Kaisaniemenkadun yli 1950-luvulla.

Stadsmuseet genomförde i samarbete med Mobilia en utfrågning om skolvägsminnen. På bilden hjälper polisen skolbarn över Kajsaniemigatan på 1950-talet.

The City Museum carried out a survey collecting memories on the theme of Going to School in collaboration with Mobilia. In the photograph, a policeman is helping school-children across a street sometime in the 1950s.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

ART NOUVEAU -VERKOSTO

Kaupunginmuseo on Helsingin edustajana Art nouveau -verkostossa. Vuodesta 1999 EU:n Kulttuuri 2000 -varoin toimineen verkoston tavoitteita ovat tutkijoiden vuorovaikutus ja art nouveaua tutuksi tekeminen. Mukana on 16 Euroopan kaupunkia, joilla on merkittävä art nouveau -kauden kulttuuriperintö. Verkosto tuotti EU-varoin multimediaohjelman "Jugendarkitehdit maailmaa parantamassa", joka sai Suomen ensi-iltansa Kino Engelissä toukokuussa. Verkoston tuottaman, lapsille suunnatun *Yökirjan* hengessä toteutettiin museolehtorien kanssa erikoisopastuksia ala-asteen oppilasryhmille. Multimediaohjelman ohien luotiin teemaopastus yläasteen ja lukion oppilaille.

Saksan Bad Nauheimissa järjestettiin verkoston tämän rahoituskauten viimeinen yleiskokous. Siihen liittyi kansainvälinen historical lab -seminaari. Tutkija Maarit Henttonen piti tilaisuudessa esitelmän helsinkiläisestä art nouveau -kauden sairaala-arkkitehtuurista.

MUU KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Tutkija Jari Harju osallistui 12.–16.11. järjestettyyn *Museums and Disasters* -konferenssiin New Orleansissa. Kyseessä oli Kansainvälisen museoneuvoston (ICOM) historiallisten ja arkeologisten museoiden komitean ICOMA:n vuosittainen kokous. Kokoukseen osallistui 57 museoammattilaista 18 eri maasta. Konferenssissa pohdittiin monipuolisesti, miten luonnon ja ihmisen aiheuttamat katastrofit näkyvät museoiden toiminnassa. Harjun puheenvuorossa keskityttiin niihin eettisiin kysymyksiin, joita pohdittiin vanhoja rikospaikkakuvia esittelevän näyttelyn yhteydessä.

Museonjohtaja Tiina Merisalo ja projektipäällikkö Outi Peisa osallistuivat keväällä Genevessä historiallisten museoiden yhdistyksen IAMH:n työpajaan sekä syksyllä Belgradissa järjestettyyn kollokvioon, jonka aiheena oli "Museums as places of reconciliation".

Maakuntamuseotutkija Ulla Teräs osallistui EMAC (European Museum Advisors Conference) -verkoston tapaamiseen Grazissa, Itävallassa 28.–31.5.2008. Teräksen alustus käsitteli alueellista museotyötä Suomessa.

Yhteistyö Luxemburgin kaupungin historiallisen museon kanssa jatkui romanialaiheisen näyttelyn tuontihankkeen valmistelulla. Myös pohjoismais-balttilainen yhteistyönäyttelyhanke "Dream Factories? – Teollisia unelmia?" eteni kierroksellaan Helsinkiin.

Museo toteutti yhteistyössä Suomen rakennustaiteen museon sekä Helsingin kaupungin matkailutoimiston ja liikennelaitoksen kanssa kahdeksalla kielellä julkaistun esittekartan, joka johdattaa turistit Helsingin jugendaarteiden luo.

Museet åstadkom i samarbete med Finlands arkitekturmuseum samt Helsingfors stads turistbyrå och trafikverk en broschyr på åtta språk som leder turisterna till Helsingfors jugendskatter.

In co-operation with the Museum of Finnish Architecture and Helsinki Tourist Bureau and Transport, the Museum produced a brochure in eight languages guiding the tourists to the Art Nouveau treasures of Helsinki.

Raitiovaunu 3B vie Etelä-Helsingin jugendaarteiden luo
Raitiovaunun tikinmasta voi nähdä useita kirkkoja jugendkauden asuinrakennuksia. Merkittilyä pysäkillä kannattaa tehdä pieni kävely ja ihailia muutamaa Helsingin upeimmista art nouveau -nähtävyyksistä.

Spårvagnen 3B tar dig till jugendskatterna i Södra Helsingfors
Från spårvagnens fönster kan man se många fina lägenhetshus från jugendperioden. Det lönar sig att ta en liten promenad vid den markerade hållplatsen och beundra några av Helsingfors finaste art nouveau-sevärdheter.

10 TAOS
Bulevardi 3 • Bulevarden 3
ARKITEHTIARKITETTI SIGURD FRISTERUS 1912
Sisätiloissa, laipakka- ja muokatti koristellussa asuin- ja liikerakennuksessa kansainlaomattamilla ja vapuunmuotossa ovat väistyneet käytännöllisyyden ja autillisuuden tulkki.

11 Den regelbunden, ljusa och sparsamt utsmyckade bostads- och affärsbyggnaden har autonomastrumak och fria former fört ge vika för det praktiska och sköna.

12 Raitiovaunun tikkunasta voi nähdä useita kirkkoja jugendkauden asuinrakennuksia. Merkittilyä pysäkillä kannattaa tehdä pieni kävely ja ihailia muutamaa Helsingin upeimmista art nouveau -nähtävyyksistä.

13 BULEVARDI 11 • BULEVARDEN 11
ARKITEHTIARKITETTI GUSTAV FRISTLANDER 1904

14 BULEVARDI 13 • BULEVARDEN 13
ARKITEHTIARKITETTI GRANIN-HEIMAN-WAKASTIERNEN 1903
Fredrikinkadulla ja Bulevardilla on paljon linna- ja muokatti tontin varustettuja jugendkennoja, joita kokenut kulkua katujen riste. Käsi romanttisen mekaniikkailin rakentaja. Senistä työntö on maalauskellia parvekkeita ja oikkoreita. Kikkomies muunnattomien ja epäillään sisätiloilla heijastavat sisätilojen huonejakoa.

15 På Fredriksgatan och Bulevarden finns många stotiknande bosthus i jugendstil med ståtliga torn, varav det romantiskt formfulla huset i gatukorsningen tillhör de ståtligaste. Fria vägar och skulpter påttoreks balkonger och burspråk från Finlands mångformighet och oegberhunda placering återger lär läghetsrens rumsfördelning.

16 VILLA JOHANNA
Laiturinkatu 23-25 • Skeppargatan 23-25
ARKITEHTIARKITETTI SELMA J. LINNQVIST 1906
Liikemiehen vaimolle rakennuttama ihastuttava huvila muuttanut keuhkoasunopuolista kaupunkitaloa ja heijastaa leppösti strömlöskannan välistä art nouveau-tyyliä. Rakennus on kokonaisuudessaan viimeistä puuta myöten – jopa pilkkajäätävällä havalta oleskelu- ja koristeitu kivi-muonien.

17 Den förtäpnade villan som är afformen till bygga till sin fria påttomeren om en mellesnoppesk, stadsvilla och läppregel i sin litta sirlighet den interationella art nouveau-stilen. Byggnaden är ett helhetskonstverk i sin sanna detalj – till och med glänsen fram för villan har dekorerats med strömmouk!

18 EIRAN SAIRAALA • EIRA SJUKHUS
Laiturinkatu 29 • Skeppargatan 29
ARKITEHTIARKITETTI LAARS SONCK 1905
Alkuaan huippuarkitehdin suunnittelema yksityisasuilla on suomalaisen jugendin arvostetuin tulkki. Jyrkät katto ja lauseenkoristeet tuovat mielen keskeisen kirkon pilkkoyden, jota pohjois-romanttiset piirteet tuovat ja kulkuparvekkeet.

19 Privaatihuoneet som planerades av den tidens toparkitekt är ett av de mest upptäckande exempel på finländsk jugend. Det branta taket och muren i rättssten för tankarna till en medeltida kyrkas massivitet, som gör mjukare av de romantiska runda tornen och bänkbalkongerna.

20 HUVILAKATU • VILLAGATAN
Pieni, mutta arvostettu katu on Helsingin jugendarkitehtuurin aarteita. Huvilamaisen talon julkisivu, kate, tornit ja parvekkeet ovat mekaniikkailin koristeellia ja muunnattomissa. Kadun rakennukset ovat pääosin vuosilta 1904–10.

21 Den lilla gatan som öppnar sig mot havet är jugendarkitektur. De villakunde husen fasaderna tydligt strömmouk och mångformiga. Gatan bygger 1904–10.

HENKILÖSTÖ

VAKINAISEN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ NIMIKKEITTÄIN JA YKSIKÖITTÄIN UUDEN YKSIKKÖJAON MUKAAN

HALLINTO

museonjohtaja
hallintopäällikkö
taloussuunnittelija
taloussihteeri
henkilöstösihteeri
johdon assistentti
atk-suunnittelija
atk-tukihenkilö

8 HENKILÖÄ

ESINEKOKOELMAT

tutkimuspäällikkö
intendentti
3 tutkijaa
3 konservattoria
2 museomestaria
museoavustaja (osa-aikainen)

11 HENKILÖÄ

KUVAKOKOELMAT

yksikönpäällikkö
3 tutkijaa (valokuvat)
tutkija (arkisto)
tutkija (kirjasto)
tutkija (webmaster)
paperikonservattori
3 kuvankäsittelijää
valokuvaaja
tietopalvelusihteeri
museoemäntä (osa-aikainen)

14 HENKILÖÄ

KULTTUURIYMPÄRISTÖ

yksikönpäällikkö
4 tutkijaa (rakennussuojelu)
tutkija (arkeologia)
tutkija (maakuntamuseo)
rakennuskonservattori

8 HENKILÖÄ

YLEISÖPALVELUT

yksikönpäällikkö
markkinointi- ja viestintäsuunnittelija
tutkija (tiedotus)
5 museolehtoria
työpajaohjaaja
museokaupan hoitaja
vastaava virastomestari
virastomestari
vastaava museoemäntä
6 museoemäntää
4 museoemäntää (osa-aikaista)
1 museoisäntä
1 museoisäntä (osa-aikainen)

25 HENKILÖÄ

TEKNIikka JA TURVALLISUUS 3 HENKILÖÄ

yksikönpäällikkö
vastaava museomestari
museomestari

Kertomusvuoden lopussa kaupunginmuseon palveluksessa oli yhteensä 93 (2007: 94) henkilöä, joista vakinaisia oli 67, koska kaksi vakanssia oli täyttämättä (2007: 65), ja määräaikaisia 26 (2007: 29), joista sijaisia 3, työllistettyjä 5 ja tuntityöntekijöitä 9. Vuoden aikana museossa oli 8 harjoittelijaa.

Poissaoloja oli yhteensä 4 622 päivää (2007: 6 168), joista sairauslomapäiviä 1 035 (2007: 1 256), sairaan lapsen hoitopäiviä 15 (2007: 7), vuosilomia 2 840 (2007: 3 043) päivää, palkallisia poissaoloja 148 (2007: 8) ja palkattomia lomina 584 (2007: 396) päivää.

TYÖHYVINVOINTI JA PALKITSEMINEN

Kaupunginmuseon tyhy-ryhmä, jossa on eri yksiköiden edustus, arvioi edellisvuoden tyhy-ohjelman toteutumista ja laati vuoden 2008 tyhy-ohjelman. Henkilöstö virkistäytyi ohjelman mukaisesti. Kulttuuriretken ja liikunnallisen tyhy-päivän ajankohtia muutettiin niin, että keväällä on liikuntaa ulkosalla, syksyllä kulttuuria. Liikunnallinen Tyhy-päivä pidettiin 23.4. Kisakeskuksessa Karjaalalla. Kulttuuriretki tehtiin 3.9 Kotkaan uuteen Merikeskus Vellamoon, jossa tutustuttiin keskukseseen ja siellä toimiviin Suomen merimuseoon ja Kymenlaakson maakuntamuseoon.

Kuntoremonttiin osallistui kuusi työntekijää. Taukojumpaan kahdesti viikossa osallistui 5–10 henkilöä työtilanteen mukaan. Sofiankadulla tarjottiin niska-hartiahierontaa. Henkilökuntakerho tuki liikuntaharrastuksia. "Stadin Petankki" -kisaan osallistuttiin kahdella joukkueella.

Helsingin kaupungin työhyvinvointikyselyn 2008 vastausprosentti oli 88 (2007: 74). Vuoden 2008 kyselyn koko museon tulosten keskiarvo oli lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna: keskiarvo 3,71 (2007: 3,78);

- työyhteisön toimivuus: keskiarvo 3,63 (2007: 3,60) ja keskihajonta 0,93 (2006: 0,92)
- ammatillinen osaaminen: keskiarvo 3,68 (2007: 3,73), keskihajonta 1,10 (2007: 0,89)
- työolot: keskiarvo 3,79 (2007: 3,87), keskihajonta 0,74 (2007: 0,78)
- omat voimavarat: keskiarvo 3,74 (2007: 3,94), keskihajonta 0,82 (2007: 0,77)

Museon henkilökuntajuhlaa Palon päivää vietettiin 14.11. Talvipuutarhassa. Juhlassa esiintyi stand-up-koomikko Markku Toikka.

Vuoden museoteosta palkittiin työpajaohjaaja Marja Nykänen. Kertaluonteisia kannustuslisiä maksettiin 23 henkilölle.

KEHITTÄMINEN JA KOULUTUS

Museon toimintastrategian mukaan valmisteltiin yksiköiden uudelleenjärjestämistä. Muutoksen läpivientiin ja hallintaan anottiin ja saatiin henkilöstöstrategiaan varattuja keskistettyjä varoja. Muutosta käsiteltiin niin yksiköiden kuin koko talonkin kehittämispäivissä. Koko talon kehittämispäivään 22.10.2008 osallistui 58 henkilöä. Kehittämispäivä järjestettiin yhteistyössä Heken kanssa, ja sen keskeisenä aiheena olivat erilaiset ryhmäroolit, vuorovaikutus ja yhdessä tekeminen.

Hankintaosaamisen parantaminen oli yhä museon keskeisiä tavoitteita. Hankintastrategia laadittiin ja sen ohessa myös museon hankintaprosessi. Koko talon koulutuksena järjestettiin keväällä yhdessä henkilöstökeskuksen ja hallintokeskuksen oikeuspalveluiden kanssa hankintapäivä hankintojen perusteista ja

Koko talon kehittämispäivässä perehdyttiin työyhteisötaitoihin monin keinoin.

På utvecklingsdagen för hela huset skaffades det via många medel kännedom om samarbetsfärdigheter på jobbet .

The development workshop day for the entire staff provided many perspectives on improving workplace skills.

muuttuneesta hankintalainsäädännöstä. Koulutukseen osallistui 45 museon työntekijää.

Sähköiseen Kosti-tilausjärjestelmään siirtymistä varten järjestettiin museon käyttäjille ja valmistelijoille koulutusta ja tukea. Osallistujia oli 32.

Yksiköiden kehittämispäivissä pureuduttiin kunkin yksikön ajankohtaisiin tarpeisiin ja sisältökysymyksiin, muun muassa asiakaspalvelun kehittämiseen. Yksiköiden päälliköillä on ollut säännöllisesti työnohjausta kerran kuukaudessa.

Henkilökunta on osallistunut Suomen museoliiton, Museoviraston ja ympäristöministeriön järjestämiin erikoisalansa koulutustilaisuuksiin ja kansainvälisiin seminaareihin, joissa on myös pidetty esitelmiä ja valmisteltuja puheenvuoroja.

Heken järjestämään EVA-JET-koulutukseen osallistui kolme henkilöä.

Museon omaa, kaupungin sisäistä ja kaupungin ulkopuolista henkilöstökoulutusta järjestettiin yhteensä 430,5 (2007: 296,5) koulutuspäivää.

YMPÄRISTÖTAVOITTEET

Kaupunginmuseon toiminnan perustana on kestävän kehityksen periaate: kulttuuriperinnön suojelu, dokumentointi, säilytys ja tiedonjako. Kaupunginmuseo pyrkii vaikuttamaan ympäristöön rakennussuojelun keinoin, tutkimalla vanhaa rakennuskantaa ja korostamalla sen säilyttämistä ja valistamalla vanhoista, ekologisesti kestävästä rakennus- ja korjausmenetelmistä.

Ympäristö otetaan huomioon myös museon omassa toiminnassa. Kaupunginmuseon energiansäästön edistämissuunnitelman päivitys on vuodelta 2004. Kaikki museorakennukset on korjattu suojelutavoitteiden mukaisesti. Voimalamuseo tuottaa ekologista vesivoimaa noin 800 helsinkiläistaloudelle. Museon energiansäästösuunnitelman mukaisesti muun muassa kierrätetään näyttelymateriaaleja ja lajitellaan pakkaukset, biojätteet, paperi- ja sekajätteet sekä kiinnitetään huomiota yleisesti toimiltojen, toiminnan, tuotteiden ja palvelujen energiataloudellisuuteen. Ongelmajätteistä koitui menoja 4 041 euroa (2007: 2 928 €).

TOIMITILAT

Kaupunginmuseon käytössä olivat vuoden lopussa seuraavat toimitilat:

Toimipiste	pinta-ala m ²
Sofiankatu 4	2 723
Hakasalmen huvila, Mannerheimintie 13 D	741
Lastenmuseo, Tuomarinkylän kartano	195
Raitioliikennemuseo, Töölönkatu 51 A	2 246
Ruiskumestarin talo, Kristianinkatu 12	170
Sederholmin talo, Aleksanterinkatu 18	478
Tuomarinkylän kartanomuseo, Tuomarinkylän kartano	1 159
Työväenasuntomuseo, Kirstinkuja 4	554
Koulumuseo, Kalevankatu 39-41	412
Voimalamuseo, Hämeentie 163	848
Malmin kokoelmakeskus	3 365
Honkanummen kokoelmakeskus	3 456
Hyrylän kokoelmakeskus	1 900
Verstas, Harkkorautantie 10	240
Yhteensä	18 487 m²

Ratikkamuseon mittavat muutostyöt jatkuivat kesäkuuhun saakka. Työväenasuntomuseossa tehtiin peruskorjausta. HKL:n Vallilan varikon 400 m²:n vuokratilasta luovuttiin syksyllä, koska HKL tarvitsi tilat uutta kalustoaan varten. Raitiovaunut siirrettiin Hyrylän kokoelmakeskukseen, josta bussit siirtyivät valtakunnallisen tieliikenteen erikoismuseon Mobilian hoitoon Kangasalalle.

Kokoelma- ja konservointikeskushanketta vietään eteenpäin yhteistyössä tilakeskuksen ja taidemuseon kanssa selvittämällä kahta eri toteutusvaihtoehtoa. Syksyllä laadittiin alustavat tarveselvitykset Lastenmuseon siirrosta Hakasalmen huvilaan ja Sofiankatu 4:n toimintojen mahdollisesta siirtämisestä Elefantti-kortteliin.

Juho Nurmi

Helsingin vanhimpaan raitiovaunuhalliin syntyi remontissa monipuolinen kulttuuritila, jonka keskellä on vanhojen raitiovaunujen reunustama, muunneltava teatterisali.

Renoveringen gav Helsingfors äldsta spårvagnshall ett nytt liv som en mångsidig kulturlokal i mitten av vilken det finns en transformerbar teatersal som kantas av gamla spårvagnar.

The oldest tram depot in Helsinki was turned into an all-purpose cultural space whose centre is formed by a convertible theatre hall surrounded by old tramcars.

Työväenasuntomuseon korjauksessa uusittiin muun muassa tapetteja.

Under reparationen av Arbetarbostadsmuseet förnyades bland annat tapeter.

Wallpapers were included in the repairs of the Worker Housing Museum.

KAUPUNGINMUSEON JOHTOKUNTA

Varsinaiset jäsenet	Puolue	Henkilökohtaiset varajäsenet
puheenjohtaja Irina Krohn toimitusjohtaja	Vihr	Ville Ylikahri FM, historianopettaja
varapuheenjohtaja Elise Hiidenharma-Kivelä rehtori	Kok	Antti-Jussi Räihä
Olavi Arra FM, erityisasiantuntija	Kok	Markus Kinkku VTM
Helmi Leinonen toiminnanjohtaja	Kok	Kirsti Kaskikari kehittämispäällikkö
Päivi Sillanpää rehtori	SDP	Marja Lahtinen opiskelija
Simo Laaksovirta FK, historiantutkija	SDP	Kimmo Luja palomies, matkaopas
Vesa Virri VTM, historianopettaja	Vihr	Inka Kivi erityislastentarhaopettaja
Timo Mikkilä FT, historiantutkija	Kesk	Kristiina Kaunisto opiskelija
Mikko Ilanko kulttuurituottaja	Vas	Anna Tammisto opiskelija

TALOUS 2008

Kaupunginmuseon toimintatuotot ja toimintakulut 2006–2008, 1 000 euron tarkkuudella:

	2006	2007	2008
Myyntituotot	242	239	245
Maksutuotot	5	6	8
Tuet ja avustukset	43	34	1
Vuokratuotot	5	8	86
Muut tuotot	0	1	2
Toimintatuotot yhteensä	295	288	342

Palkat	1 952	2 082	2 280
Muut henkilöstömenot	688	758	834
Palvelujen ostot	1 008	967	1 175
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	316	258	390
Avustukset	3	3	4
Vuokrat	2 325	2 088	2 338
Muut menot	4	5	6
Toimintakulut yhteensä	6 296	6 161	7 027

TUOTTAVUUS

	2006	2007	2008 tavoite	2008 toteutunut
Suoritettavat				
Tutkimustoimintojen lukumäärä	213 099	31 316	12 500	15 842
Asiantuntijapalvelujen lukumäärä	9 901	10 084	9 500	12 869
Tehokkuus / taloudellisuus				
Menot / asukas	10,63	10,80	12,22	12,26
Toiminnan laajuustiedot				
Asiakkaiden lukumäärä	106 955	123 654	130 000	212 552
Tuottavuusindeksi (2005=100)	128	87	75	162
Sitova toiminnallinen tavoite				
Aukiolotunnit	10 918	11 495	11 200	11 422

Kaupunginhallituksen edustajana oli toimitusjohtaja, insinööri Pauli Leppä-aho ja hänen henkilökohtaisena varajäsenenään yli-komisario Juha Hakola. Esittelijänä toimi viran puolesta museonjohtaja Tiina Merisalo ja sihteerinä oli hallintopäällikkö Päivi Elonen.

Johtokunta kokoontui kertomusvuonna 12 (2007: 11) kertaa ja pöytäkirjoihin tehtiin 138 (2007: 140) pykälää.

Johtokunta teki yhden esityksen (2007: 3) kaupunginhallitukselle kaupunginmuseon talousarvioehdotuksesta 2009 ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2009–2011.

Johtokunta antoi 28 lausuntoa (2007: 29) seuraavista asioista:

- kaupunginhallitukselle Vallilanlaakson joukkoliikennekatua koskevasta aloitteesta;
- kaupunginhallitukselle Torpparinmäen kuuden tontin asemakaavan muutosehdotuksesta;
- kaupunginhallitukselle Munkkiniemen Ritokalliontien alueen asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksesta;
- kiinteistövirastolle talonrakennushankkeiden rakentamishojelmasta 2009–2013 sekä kaupunginmuseon tilahankkeiden ehdotukset vuodelle 2009 ja vuosille 2009–2013 ajoittuvista rakennushankkeista;
- hallintokeskukselle Sörnäistenniemen asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksesta;
- hallintokeskukselle Santahaminassa sijaitsevan punaisten muistomerkin lahjoittamisesta Helsingin kaupungille;
- kaupunginhallitukselle Saksalaisen koulun asemakaavan muutosehdotuksesta;
- kaupunginhallitukselle Helsinki–Pietari-rautatieteyhteyden esiselvityksen ja vaikutusten arvioinnin luonnoksesta;
- kaupunginhallitukselle Helsingin alueella olevien patsaiden merkittävistä koskevasta aloitteesta;
- kaupunginhallitukselle Siltämäen palvelukotia ja ympäristön täydennysrakentamista koskevasta asemakaavan muutosehdotuksesta;

- kaupunginhallitukselle Longinojan ja Latokartanontien ympäristön asemakaavan muutos-ehdotuksesta;
- kaupunginhallitukselle yli 65-vuotiaiden niin sanottua kultakorttia koskevasta valtuutettu Arto Bryggaren talousarvio-aloitteesta;
- kaupunginhallitukselle VTM Yrjö Hakasen ym. talousarvioaloitteesta punavankileirien historian tutkimuksen edistämiseksi;
- kaupunginhallitukselle talousarvioaloitteesta koskien I maailmansodan aikaisen maalinnoituksen opaskirjan julkaisemista;
- kaupunginhallitukselle talousarvioaloitteesta koskien I maailmansodan aikaisen maalinnoituksen tiettyjen pienempien osien kunnostamismahdollisuutta ja selvitysmäärärahaa;
- kaupunginhallitukselle tukkutorin asemakaavan muotosehdotuksesta;
- kaupunginhallitukselle talousarvioaloitteesta koskien lisäresursseja rakennusinvestointien toteuttamiseksi;
- kaupunginhallitukselle Uudenmaan kulttuuristrategialuonnoksesta;
- hallintokeskukselle koskien Ramsinranta III asema-kaava- ja asemakaavan muotosehdotusta;
- hallintokeskukselle Kustaa Vaasan puiston asemakaavan muotosehdotuksesta;
- hallintokeskukselle Lammassaaren ja Kuusiluodon asemakaavaehdotuksesta;
- hallintokeskukselle Jätkäsaarenkallion ja Hietasaaren asemakaava- ja asemakaavan muotosehdotuksesta;
- hallintokeskukselle Vuosaaren Merikeskuksen asema-kaava- ja asemakaavan muotosehdotuksesta;
- hallintokeskukselle Kalevan talon ja Tallbergin Citykäytävän asemakaavan muotosehdotuksesta;
- hallintokeskukselle Kruunuvuoren rannan osayleiskaavaehdotuksesta;
- hallintokeskukselle valtuutettu Sari Näreen ym. aloitteesta koskien pihaleikkien elvyttämistä;
- hallintokeskukselle pääkaupunkiseudun kansallista kaupunkipuistoa koskevasta valtuustoaloitteesta;
- hallintokeskukselle aloitteesta koskien I maailmansodan aikaisen Mustavuoren linnoitusalueelle rakennettavaa linnoituspolkua.

Suomen museoliiton 85. vuosikokoukseen 22.5.2008 ja valtakunnallisille museopäiville Porissa 14.–16.5.2008 osallistuivat jäsenet Olavi Arra ja Timo Mikkilä.

Suomen Kotiseutuliiton vuosikokoukseen sekä 60. valtakunnallisille kotiseutupäiville 6.–10.8.2008 osallistui virallisena edustajana Elise Hiidenuhma-Kivelä ja varahenkilönä Helmi Leinonen.

Johtokunta vieraili 13.11.2008 Kotkassa Merikeskus Vellamossa ja tutustui museokeskuksen ja siellä toimivien Suomen merimuseon, Kymenlaakson maakuntamuseon ja Tietokeskus Vellamon toimintaan museoiden johtajien Leena Hailan ja Kirsi Nikun johdolla.

LAHJOITTAJAT

ESINE-, TAIDE-, KUVA- JA ARKISTOKOKOELMAAN LAHJOITUKSIA TEHNEET

Yksityiset

- Bäckström Ritva
- Hallakorpi Tiina
- Hallantie Laura
- Heikola Ritva
- Heilala Roope/Kiinteistö Urheilukatu 30
- Helminen Martti
- Hiidenuhma-Kivelä Elise
- Hirvi Maija-Liisa/Jaakkola Paula
- Huuskonen P.
- Kankkunen Eeva
- Koch von Riitta
- Kuivanen Leena
- Luopajarvi Allan
- Luoto Jari
- Lönnblad Rea
- Mykkänen Seija
- Nyman Mirja
- Otto Thomas
- Pietikäinen Anneli
- Priha Päikki
- Rantanen Eeva-Marja
- Rapola Leena
- Rista Eeva
- Rista Simo
- Sundvik Fjalar
- Suortti Matti

Virastot, yritykset, yhteisöt

- Helsingin kaupungin hallintokeskus, hallinto-osasto, arkisto
- Helsingin kaupungin hallintokeskus, viestintäyksikkö
- Helsingin kaupungin hallintokeskus, viestintäyksikkö, Jugendsali
- Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, talo-osasto
- Helsingin kaupungin liikennelaitos
- Helsingin kaupungin rakennusvirasto, arkkitehtuuri-osasto, yleissuunnittelutoimisto
- Helsingin kaupungin terveyskeskus, Laakson sairaala
- Helsingin kaupungin ympäristökeskus
- Helsingin kaupungin museon ystävät ry
- Helsingin seudun sotalapset ry/Börje Lindroth

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON YSTÄVÄT RY

Kaupunginmuseon ystäväyhdistys teki museon toimintaa tunnetuksi jäsenkirjeidensä ja tilaisuuksiensa kautta. Vuoden kohokohtana oli yhdistyksen 20-vuotisjuhla Hakasalmen huvilassa 18.11.2008. Yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa järjestettyyn juhlaan osallistui yli 200 jäsentä. Yhdistys järjesti vuonna 2008 yhteensä 12 jäsentapaamista, opastettua matkaa, retkeä ja tutustumiskäyntiä. Yhdistys kasvoi edelleen ja jäseniä oli vuoden päättyessä yli 500. Yhdistys lahjoitti useita Helsinki-aiheisia maa-lauksia kaupunginmuseon kokoelmiin. Kaupunginmuseo kiittää yhdistystä arvokkaasta tuesta.

Museo sai lahjoituksena yli tuhat harrastajavalokuvaaja, hammaslääkäri Rune Ugglan 1950–60-luvulla Helsingissä ottamaa väridiaa. Laadukkaat värikuvat tuolta ajalta ovat harvinaisia.

Museet fick som donation över ett tusen färgdiabilder, som amatörfotograf tandläkare Rune Ugglan har tagit i Helsingfors på 1950–60-talen. Högklassiga färgbilder av denna period är sällsynta.

The Museum received as a donation over 1,000 colour slides taken in Helsinki in the 1950s–60s by dentist Rune Ugglan, an amateur photographer. High quality colour photos of this period are rare.

Juho Nurmi

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

Sofiankatu 4
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Puh. (09) 3103 6630
Faksi (09) 3103 6664

www.helsinginkaupunginmuseo.fi
S-posti: kaupunginmuseo@hel.fi

Sederholmin talon kustavilaisen kahvilan pöytään katettiin valikoima Cajsa Wargin keittokirjaan (1755) perustuvia leivonnaisia, jotka valmistettiin museon yhteistyökumppani Palmian kokous- ja juhlapalvelut.

HELSINGFORS STADSMUSEUM

Sofiegatan 4
PB 4300
00099 HELSINGFORS STAD

Tfn +358 9 3103 6630
Fax +358 9 3103 6664

www.helsingforsstadsmuseum.fi
E-post: kaupunginmuseo@hel.fi

På bordet i Sederholmska husets gustavianska café dukades bakelser fram som museets samarbetspartner Palmias catering-service tillverkade enligt recept från Cajsa Wargs kokbok (1755).

HELSINKI CITY MUSEUM

Sofiankatu 4
P.O. Box 4300
FI-00099 CITY OF HELSINKI

Tel. +358 9 3103 6630
Fax +358 9 3103 6664

www.helsinki-city-museum.fi
Email: kaupunginmuseo@hel.fi

The Gustavian café at the Sederholm House offered a selection of historical pastries and confectionaries based on Cajsa Warg's 1755 cookery book. The treats were baked by the meeting and banquet services unit of Palmia, one of the museum's partners.